

**“Babeş-Bolyai” University Cluj–Napoca
Facultatea de Studii Europene**

TEZĂ DE DOCTORAT

Profilul strategic al NATO și pivotarea spre flancul estic după anexarea Crimeii

Rezumat

**Coordonator științific
Profesor Valentin Naumescu**

**Doctorand
Claudiu Degeratu**

**Cluj – Napoca
2021**

Cuprins

I.Introducere.....	21
1.Importanța temei.....	22
2.Perspective teoretice.....	24
3.Obiective de cercetare.....	28
4.Cadrul metodologic.....	28
5.Întrebări de cercetare.....	29
II. Analiza literaturii. Contextul strategic.....	34
1.Schimbarea de paradigmă în Europa - Întoarcerea războiului.....	35
2.Percepția aliată privind amenințările.....	39
3.Percepția rusescă privind amenințările.....	41
4.Scenarii și situații neprevăzute. Perspective teoretice și strategice.....	44
A. Atacul surpriză.....	44
B. Atacul "hibrid".....	45
C. Escaladarea accidentală.....	46
5.Opțiunile politicii de apărare a NATO după 2014. Prezentare generală.....	46
6.Controlul armamentelor și măsurile de consolidare a încrederii și securității.....	47
7. De la "moartea cerebrală" a NATO la UE ca putere geopolitică. O critică a Proiectului de Autonomie Strategică Europeană.....	48
III.Paradigma competiției Marilor Puteri și provocarea pivotării.....	57
1.NATO: Evoluția Alianței. Tendințe în arhitectura organizațională.....	57
A. Organizarea politică.....	58
B. Structura militară.....	61
2.Forțele naționale de apărare în arhitectura NATO.....	63
3.Limitările și opțiunile conceptului strategic al NATO.	66
4.Viziunea NATO 2030 și un nou concept strategic.....	75
5.Tipologia zonelor gri, pivotarea și viitorul priorităților strategice americane.....	79
A. Conceptul zonei gri.....	82
B. Zona gri ca o nouă provocare în abordarea SUA și NATO.....	85
C. Anatomia zonei gri și opțiunile strategice utilizate de Federația Rusă	

și China.....	85
6.Viitorul strategiei SUA și necesitatea pivotării NATO.	87
A. Diplomația.....	87
B. Domeniul informațional.....	88
C. Domeniul militar.....	88
D. Domeniul economic.....	89
IV. Contextul strategic în Europa. NATO, Federația Rusă și Dilema Concurenței	91
1. NATO are nevoie de o politică revizuită față de Federația Rusă.....	92
2. Profilul militar al NATO.....	93
3. Agenda politică a NATO.....	98
4. Opțiunea de reînnoire.....	104
5. Formatul de consultare Quad.....	110
6. Formatul Harmel Groove.....	110
7. Concluzii.....	111
V. Pivotarea și strategia NATO de descurajare în era războiului hibrid.....	113
1.Asimetria strategică în Europa și exercițiile militare.....	116
2.Măsuri de adaptare NATO.....	118
3.Măsuri bilaterale SUA la frontiera de est a NATO.....	119
4.Trupele NATO staționate în Est și VJTF ca "tripwire mobil."	121
5.Forța de Răspuns a NATO ca "al doilea val".	123
6.Strategia nucleară a NATO.....	124
VI. Pivotul NATO și agenda emergentă de securitate a flancului estic.....	128
1.Introducere.....	128
2.Strategia de descurajare-vechiul model într-un nou mediu strategic.....	130
3.Consolidarea NATO pe Flancul Estic.....	131
4.Transformarea prezenței prin rotație în staționare permanentă a forțelor NATO pe flancul estic.....	132
5.Prepoziționarea logistică pentru apărare și echipamente militare aliate pe flancul estic.....	137
6.Sistemul de planificare a apărării și capacitățile de comandă.....	138
7.Descurajarea nucleară ca element fundamental al posturii	

strategice NATO.....	138
8.Programul NATO de apărare antirachetă.....	139
9.Credibilitatea descurajării și solidaritatea Alianței.....	140
10.Flancul estic: Rusia și postura aliată de descurajare.....	141
A. Polonia.....	142
B. Ungaria, Republica Cehă și Slovacia.....	142
C. Bulgaria.....	143
D. România.....	143
11.Complementaritatea NATO-UE.....	143
12.Amenințările hibride.....	145
13.Prioritatea mobilității militare.....	145
14.Politica NATO și cooperarea structurată permanentă a UE (PESCO).....	146
VII. Profilul pivotării și impactul său asupra strategiei NATO. Cercetare empirică.....	149
1.Model metodologic.....	149
2.Federația Rusă și regiunea Mării Negre. Scenarii 2025.....	150
A. Tendințe regionale în regiunea Mării Negre.....	151
B. Scenarii generice regionale.....	155
C. Scenarii regionale- 2025. Cadrul de analiză și structura scenariului.....	158
D. Scenariul 1. Primul gaz "Război" 2025.....	160
E. Scenariul 2. Noua frontieră economică 2025.....	162
F. Scenariul 3. Ardabil Nexus 2025.....	165
G. Scenariul 4. Kaliningrad nou – Javahethia 2025.....	168
H. Sinteza comparativă a scenariilor.....	171
3.Analiza grupului internațional de experți. Sondaj online și interviuri. Constatări principale.....	172
A. Competiția strategică globală și impactul asupra rolului NATO în Europa de Est.....	172
B. Războiul hibrid și răspunsurile NATO.	176
C. Prezența militară a SUA în Europa de Est și eficacitatea strategiei de descurajare a NATO.....	181
D. Stabilitatea și securitatea flancului estic. Abordarea SUA și a UE.....	185
E. Conceptul strategic al NATO.	186
F. Autonomia strategică europeană și viitoarea relație transatlantică.....	188

VIII. Concluzii.....	190
IX. Anexa 1. Lista experților internaționali.	196
X. Anexa 2. Lista scenariilor din regiunea Mării Negre și Federația Rusă.....	198
Bibliografie.....	199

Listă de figuri și tabele

Tabelul I 1. Model metodologic.....	31
Figura III 1. Cheltuieli pentru apărare 2010-2020e	60
Figura III 2. Structura civilă și militară a NATO.....	66
Figura III 3. Cronologia conceptelor strategice NATO.....	67
Figura V 1. NATO și Rusia: Proiecția comparativă a puterii militare.....	115
Tabelul VI 3. Prezența înaintată a NATO în Polonia.....	135
Tabelul VI 4. Structura de comandă și control a NATO pe flancul estic.....	136
Tabelul VI 5. Prezența militară a SUA în România și Bulgaria.....	137
Tabelul VII 1. Estimările G.D.P./Capita (US\$) 2015-2025.....	152
Tabelul VII 2. Tendințe regionale. 2015-2025. Indicatori de competitivitate.....	154
Tabelul VII 3. Tendințe regionale 2015-2025. Indicatori de incertitudine.....	155
Tabelul VII 4. Scenarii generice regionale în 2025. Regiunea Mării Negre pe calea integrării structurale.....	156
Tabelul VII 5. Scenarii generice regionale în 2025. Regiunea Mării Negre este în declin.....	156
Tabelul VII 6. Scenarii generice regionale în 2025. Federația Rusă, o superputere regională.....	157
Tabelul VII 7. Scenarii generice regionale în 2025. Federația Rusă a accelerat declinul.....	158
Tabelul VII 8. Matricea scenariilor regionale specifice pentru orizontul de timp 2025.....	158
Figura VII 1. Sistemul de alimentare cu GNL.....	160
Tabelul VII 9. Scenariul 1- Lista factorilor cheie și surpriză.....	161
Tabelul VII 10. Scenariul 2 - Lista factorilor cheie și surpriză.....	163
Figura VII 2. Harta provinciilor Ardabilul de vest și de est din Iran.....	165
Tabelul VII 11. Scenariul 3 - Lista factorilor cheie și surpriză.....	166

Figura VII 3. Provincia Javahethia, Georgia.....	168
Tabelul VII 12. Scenariul 4- Lista factorilor cheie și surpriză.....	169
Tabelul VII 13. Analiza scenariului în funcție de tipul de risc.....	171
Figura VII 4. Stabilitatea și securitatea flancului estic (1)	186
Tabelul VII 14. Stabilitatea și securitatea flancului estic (2)	186
Figura VII 5. Articolul 5 și apărarea colectivă (1)	187
Figura VII 6. Articolul 5 și apărarea colectivă (2)	188
Figura VII 7. Autonomia strategică europeană și viitorul relațiilor transatlantice.....	188

Rezumat

Cuvinte cheie: NATO, securitate, apărare, SUA, UE, Federația Rusă, Europa de Est

Invadarea Peninsulei Crimeea în 2014 de către Rusia, prin implicațiile sale pentru securitatea euro-atlantică și flancul estic al NATO a declanșat o criză majoră cu consecințe politice și militare strategice. Agresiunea Federației Ruse a mobilizat factorii de decizie politică și a generat o dezbatere academică și o vastă literatură de cercetare științifică privind prioritățile Alianței în confruntarea cu o Rusie revizionistă.

Ca orice act unilateral, decizia Moscovei de a schimba granițele militare recunoscute la nivel internațional a fost percepută și definită ca agresiune. Această intervenție împotriva unui stat vecin a fost, de asemenea, percepută ca o amenințare la adresa echilibrului european de putere. Pentru Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO), schimbarea configurației militare la frontiera de est și intensitatea crescândă a măsurilor politice și militare ruse opuse în mod deschis împotriva unor țări europene a reprezentat momentul unei schimbări semnificative.

Din punct de vedere politic și militar, decizia NATO din 2014 de a răspunde amenințărilor Rusiei nu a fost una ușoară. Aliații au recunoscut eșecul politicii de parteneriat cu Federația Rusă, au ajuns la un consens pentru a lua decizii militare și au convenit asupra unei evaluări comune a securității. În cele din urmă, dar important, aliații s-au confruntat cu necesitatea unor soluții practice la problemele generate de scăderea bugetelor europene pentru apărare. Concentrată ani de zile asupra conflictelor din Afganistan și Irak din cauza amenințărilor non-statale, Alianța a trebuit să redescopere, după aproximativ 25 de ani, provocările semnificative asociate dezvoltării apărării teritoriale.

Teza își propune să studieze strategia de reechilibrare a NATO pe flancul estic, modul în care aceasta a fost concepută, analizată și implementată ca răspuns la necesitatea redefinirii strategiei colective de apărare. O a doua contribuție va fi analizarea direcțiilor de dezvoltare a profilului strategic pe termen mediu al NATO și a implicațiilor pentru echilibrul de putere al Europei. Capitolul final propune mai multe soluții și politici pentru dezvoltarea prezenței înaintate sporite a NATO în flancul estic.

Capitolul de cercetare are un model empiric și ipoteze bazate pe modele de scenarii pentru a determina relațiile dintre nivelurile de analiză și factorii relevanți care explică modul în care această pivotare NATO ar trebui realizată. Întrebările de cercetare iau în considerare rolul vital al arhitecturii instituționale în NATO, importanța articolului 5, cadrul de apărare

colectivă și menținerea unui sistem de securitate care garantează securitatea aliaților din flancul estic. Una dintre primele contribuții academice la "pivotarea spre Est" este articolul lui Valentin Naumescu despre membrii NATO de la Marea Neagră. Analiza sa prezintă aspectele critice ale segmentului sudic al Flancului Estic". *România, Bulgaria și Turcia reprezintă pe deplin cele trei nuanțe diferite descrise în această lucrare: stabilitatea, ambiguitatea și schimbarea. În comparație cu nordul Flancului Estic al NATO, care pare mai unit în opțiunile sale strategice și într-o regiune mai coerentă, articulată între Polonia și statele baltice, sudul Flancului Estic pare mai slab, eterogen și din ce în ce mai divergent. Această realitate ar trebui tratată cu seriozitate de strategii și factorii de decizie ai NATO.* ¹

Implicațiile invaziei Federației Ruse în Crimeea asupra profilului strategic al Alianței sunt de actualitate din mai multe perspective teoretice și metodologice. ²

Această invazie este cea mai recentă acțiune militară convențională la scară largă de la granița de est a Alianței. Invazia este un descriptor robust și un indicator pentru comportamentul marilor puteri și vizează în mod direct securitatea Europei.

Teoretic, această invazie este cea mai recentă acțiune militară convențională care a schimbat în mod semnificativ granițele din Europa și are efecte în lanț în domenii strategice de interes direct pentru NATO.³

Este esențial să studiem modul în care NATO reacționează la o strategie de putere asertivă care vizează în mod direct securitatea aliaților și partenerilor din Europa de Est.

Atât din perspectivă liberală, cât și realistă, momentul invaziei și modul în care NATO a reacționat au fost situații unice în care provocările de securitate în relațiile internaționale sunt testate direct.

Din perspectivă liberală și instituțională, acțiunile Federației Ruse pot fi analizate în cadrul juridic internațional și în sfera relațiile statelor. Războiul din Ucraina dezvăluie schimbările în atitudinea comunității internaționale și modul în care au fost găsite soluțiile pentru a condamna și sancționa agresiunea militară a Rusiei. Anexarea forțată de către o

¹ Valentin Naumescu, "Stability, Ambiguity and Change in the Discourses of NATO allies in the Black Sea region: The Cases of Romania, Bulgaria and Turkey," *Croatian International Relations Review* 23, no. 80 (2017), <https://doi.org/10.1515/cirr-2017-0025>.

² Alexander R. Vershbow și Philip M. Breedlove, "Permanent Deterrence: Enhancements to the US Military Presence in North Central Europe", (Scowcroft Center for Strategy and Security, 2019), last modified 2019, accesat în 4 mai 2021, <https://www.atlanticcouncil.org/wp-content/uploads/2020/04/Permanent-Deterrence.pdf>.

³ Artur Kacprzyk, "Deterring Russia after Ukraine: CEE Divided on the Future of NATO Policy," *Policy Paper*, accessed May 4, 2021, https://www.pism.pl/files/?id_plik=17873.

regiune a unui alt stat și declanșarea unui război hibrid la o scară cu totul nouă ridică multe întrebări de cercetare dintr-o perspectivă teoretică liberală.⁴

Dintr-o perspectivă realistă, tema tezei poate contribui semnificativ la evaluarea curentelor realiste și neorealiste dedicate studierii marilor puteri și ordinii internaționale.

Un astfel de act de putere, cum este agresiunea militară, reflectă teme teoretice realiste majore legate de sursele de putere, echilibrul de putere și competiția dintre marile puteri. De la ultimul război mondial și până în prezent, invazia militară rusă în Ucraina rămâne singurul moment⁵ care se apropie de situația teoretică ideală pentru a descrie anarhia în sistemul internațional. Prin urmare, analiza echilibrului puterii în Europa după 30 de ani de la sfârșitul Războiului Rece este foarte actuală.⁶

În același timp, echilibrul puterii se schimbă și influențează direct SUA ca singura superputere hegemonică democratică. După invazia Crimeii, SUA, centrul lumii unipolare de după Războiul Rece, a fost forțată să-și schimbe strategia în Europa, iar acest moment este o oportunitate unică de cercetare.

Din perspectiva studiilor strategice și de securitate internațională, analiza profilului strategic al NATO după războiul din 2014 este foarte actuală. Invazia rusă a precedat ceea ce teoreticienii definesc ca intrare în epoca mării competiții strategice. NATO intră în această eră de mare incertitudine printr-o amenințare directă la adresa graniței sale estice. Această nouă eră este o situație unică în cei 72 de ani de existență ca alianță militară. Anexarea Crimeii prin acțiune militară și războiul hibrid sunt forme specifice de competiție strategică cu specific european dominant de confruntare regională.

Teoreticienii realiști vor aborda acest caz nu ca pe unul care reprezintă o criză locală, ci ca pe un indicator puternic al intrării într-o perioadă de reconfigurare a relațiilor de putere și implicit de schimbare a echilibrului în Europa. După 2014, NATO a fost evaluată cu privire la modul în care va contribui la menținerea unui status quo post-1989. Puteri precum China și Rusia se vor baza în mare măsură pe lecțiile învățate din războiul din Ucraina pentru a schimba un sistem unipolar dominat de SUA.

Studiind invazia Crimeii și modul în care profilul strategic al Alianței se schimbă, putem înțelege mai bine noutatea și aspectele teoretice ale teoriei alianțelor militare. Tema

⁴ Lucian Oancea, "Romania and the New Cold War Security Challenges" (Master of Art and Science, U.S. Army Command and General Staff College, 2017), accessed May 4, 2021.

⁵ Soare, Simona, R., ed., *Turning the Tide: How to rescue transatlantic relations* (Paris: EU Institute for Security Studies, 2020), accessed May 4, 2021, <https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/Transatlantic%20relations%20book.pdf>.

⁶ James Goldgeier, "Policy Roundtable 12-1 on NATO Expansion in Retrospect", modificat ultima dată la 5 aprilie 2021, accesat în 5 aprilie 2021, <https://issforum.org/roundtables/12-1-nato>.

tezei va contribui la studierea și înțelegerea rolului unei alianțe militare în noua etapă a competiției strategice. Putem înțelege mai bine că o mare putere folosește o alianță militară în competiția globală sau o coaliție condusă de o mare putere poate contribui la gestionarea ordinii globale.

Teza își propune să evalueze profilul NATO în competiția strategică dintre marile puteri și implicațiile de securitate ale flancului estic.

Cel de-al doilea scop al tezei este de a studia proiectarea, planurile și procesul de implementare a pivotării NATO pe flancul estic ca răspuns la necesitatea redefinirii strategiei de descurajare și apărare colectivă.

Un al treilea obiectiv va fi analizarea direcțiilor de dezvoltare a unui nou profil strategic al NATO pe termen mediu și a modului în care acesta va influența echilibrul de putere în Europa.

Cel de-al patrulea obiectiv va viza identificarea căilor care pot avea în vedere membrii NATO în contextul actual. Ce tipuri de angajamente, politici și contribuții ar putea fi necesare pentru ca țările să facă parte din pivotul NATO? ⁷

Cercetarea a evidențiat nivelurile de analiză a securității euro-atlantice, care sunt dimensiunile relevante ale echilibrului de putere în Europa și rolurile diferiților actori în crearea unui nou profil strategic al Alianței.

Printr-o metodă de scenariu, teza va studia implicațiile politice și militare, perspectivele asupra viitoarelor priorități ale Federației Ruse, natura deciziilor luate sau care pot fi avute în vedere de aliați pentru a desfășura trupe la granița estică a NATO. Vom evalua istoria recentă a NATO și modelul actual de descurajare asumat de Alianță, cu avantajele și limitările sale. Am analiza perspectivele academice privind analiza formării alianței balanței de putere și vom prezenta abordări de studiu ale analizei conflictelor, în principal "războaie noi" - (neconvenționale, de intensitate scăzută sau o operațiune hibridă de zonă gri).

A doua etapă a cercetării ia în considerare întrebările de cercetare bazate pe interviuri cu experți în domeniu. Un grup reprezentativ relevant de cercetători, profesori și experți în problemele Alianței a fost interviuat pentru a găsi argumentele pro și contra ale obiectivelor asumate. Am evaluat fiecare obiectiv prin întrebări deschise și structurate și am analizat răspunsurile din grupul de experți.

⁷ Alexander Lanoszka et al., "Leveraging the NATO Enhanced Forward Presence Two Years On," in *The Rīga Conference Papers 2019: NATO at 70 in the Baltic Sea region*, ed. Andris Sprūds, Māris Andžāns and Sandis Šrāders (Riga: Latvian Institute of international affairs, 2019), https://www.researchgate.net/publication/336441983_Leveraging_the_NATO_Enhanced_Forward_Presence_Two_Years_On.

Prin aplicarea analizei documentelor strategice și a analizei operaționale, am explorat soluțiile pe care NATO le are la dispoziție pentru a armoniza agenda regională de securitate a flancului estic cu provocările și amenințările globale.

O a treia contribuție a urmat capitolului de cercetare empirică și a inclus propuneri de politici pentru flancul estic al Alianței.

Au existat mai multe provocări teoretice și metodologice legate de acest set de obiective. Este vorba în primul rând despre faptul că, după 1989, Alianța s-a adaptat continuu la mediul strategic din spațiul euro-atlantic și la nivel global. Această adaptare permanentă provine din cea mai importantă caracteristică a mediului strategic, care manifestă o incertitudine ridicată. În aceste condiții, când perspectivele unui inamic comun au dispărut și spectrul amenințărilor a devenit prea vag și prea larg, țările europene au dezvoltat agende de securitate cu divergențe mari.⁸

Deoarece de la începutul anilor 1990, o serie de tensiuni, crize, războaie și conflicte înghețate s-au dezvoltat aproape de NATO și au marcat Europa, a devenit vital să dezvoltăm un nou profil strategic. Putem evidenția mai multe etape din epoca post-1989. Prima etapă în care NATO își extinde capacitatea de gestionare a crizelor, inclusiv a crizelor umanitare, în coordonare cu ONU și UE. După atacurile teroriste din SUA, de după 11 septembrie, a doua etapă a fost un moment la fel de important, cu impact asupra profilului strategic al Alianței și a prefigurat că NATO va dezvolta o strategie de combatere a terorismului.⁹

Implicarea militară de lungă durată în Afganistan a generat schimbări semnificative în profilul Alianței și în mai multe chestiuni de cooperare. Aceste operațiuni la distanțe mari de acțiune, cunoscute și sub numele de operațiuni în afara ariei de responsabilitate, au condus la reducerea accentului pe domeniul apărării colective și pe apărarea teritorială.

Astfel, NATO a fost implicată în dezvoltarea capabilităților destinate misiunilor cu rază lungă de acțiune care răspund provocărilor, în special celor non-statale. O direcție care nu a fost menționată în mod explicit nici în Tratatul NATO, nici în alte documente strategice din perioada de început. De-a lungul timpului, riscurile și amenințările non-militare, cibernetice și teroriste introduse în documentele și conceptele strategice ale NATO au redus¹⁰ prioritățile

⁸ Valentin Naumescu, "The Clash of Discourses Regarding Relations with Russia: New Fault Lines in the European Union?," *Romanian Journal of European Affairs* 17, no. 2 (2017), https://www.researchgate.net/publication/321889846_The_Clash_of_Discourses_Regarding_Relations_with_Russia_New_Fault_Lines_in_the_European_Union.

⁹ András R. Heinrich Brauß, "Russia's Strategic Interests and Actions in the Baltic Region," last modified April 5, 2021, accessed April 5, 2021, <https://dgap.org/en/research/publications/russias-strategic-interests-and-actions-baltic-region>.

¹⁰ Ellen Hallams, "The Transatlantic Alliance renewed: the United States and NATO since 9/11," *Journal of Transatlantic Studies* 7, no. 1 (2009),

teritoriale în domeniul apărării și apărării colective în Europa. Cea mai mare problemă, cea a reducerii interesului pentru misiunile de apărare colectivă în avantajul misiunilor internaționale în afara zonei de interes a condus, de asemenea, la o reducere a bugetelor apărării la nivelul statelor membre NATO. Această reducere a bugetelor apărării a venit, de asemenea, pe fondul crizei economice, care a oferit un pretext suplimentar pentru ca țările să își direcționeze cheltuielile către alte domenii bugetare.¹¹

Acesta este motivul pentru care am avut perioade extrem de lungi în care țările au fost mai preocupate de amenințările nemilitare, iar Alianța a încercat să-și adapteze strategia la o prezență de tip global. Profilul strategic al Alianței a devenit un subiect fierbinte după 2014, imediat după anexarea Crimeii și războiul din Ucraina.¹²

Am subliniat faptul că acest conflict a generat o revenire la situația premergătoare anului 1989. Perspectiva fiind reparația unui model al Războiului Rece în care Alianța să fie amenințată constant la nivel internațional.

Cea mai importantă provocare a tezei a fost găsirea caracteristicilor cheie ale profilului strategic al NATO și înțelegerea modului în care aceste dimensiuni se schimbă după 2014.

După 1989, NATO a avut mai multe concepte strategice în comparație cu perioada Războiului Rece, ceea ce ne arată că profilul său s-a transformat ireversibil dintr-o organizație militară defensivă într-o organizație de securitate politico-militară.

Am subliniat în teză că acest proces de adaptare va continua pentru NATO. O schimbare semnificativă a organizației va avea loc în competiția strategică existentă și va necesita noi mecanisme în cadrul Alianței pentru a reacționa rapid, în special la interacțiunea competitivă dintre SUA și China. Declinul clar și accelerat al ordinii internaționale liberale la nivel global va afecta NATO. O altă concluzie este că membrii Alianței ar trebui să sprijine viitoarele inițiative de protejare a valorilor liberal-democrate, a statului de drept și a drepturilor și libertăților individuale. Alianța va trebui să se implice activ, în special în Europa de Est și Federația Rusă, pentru a face față regimului dictatorial al lui Vladimir Putin și evoluțiilor din Republica Belarus. Protejarea și promovarea valorilor liberale într-o organizație politico-militară precum NATO va fi o provocare. Degradarea ordinii liberale este, de asemenea, o țintă a războiului hibrid al Federației Ruse la nivel mondial.¹³

https://doi.org/10.1080/14794010802658823https://www.researchgate.net/publication/232950738_The_Transatlantic_Alliance_renewed_the_United_States_and_NATO_since_911.

¹¹ Kacprzyk, "Deterring Russia after Ukraine:."

¹² Ulrich Kühn, "A New Cold War - But We Can Get Out of It: Conference," Policy Briefs, https://www.researchgate.net/publication/344413904_A_New_Cold_War_-_But_We_Can_Get_Out_of_It.

¹³ Alexander R. Vershbow and Philip M. Breedlove, "Permanent Deterrence."

Confruntarea Rusiei cu valori democratice este legată de discutarea profilului strategic al Alianței ca o chestiune de adaptare militară internă și ca o problemă politică de rezistență la nivel european. Democrațiile stabile și bine dezvoltate vor rezista mai bine războiului hibrid.

Conflictul din 2014 a generat noi strategii naționale la nivelul unor state membre. Am evidențiat direcțiile și soluțiile practice în capitolele teoretice și de analiză. Două aspecte sunt comune strategiilor naționale.

Toate țările NATO de pe flancul estic au parteneriate militare strategice cu SUA și sprijină prezența militară permanentă americană și aliată pe teritoriul lor.¹⁴

Am subliniat urgența prezenței militare permanente a SUA în România și în regiunea Mării Negre din cauza situației în care ne aflăm. În ultimii 30 de ani în această regiune, Federația Rusă a fost implicată politic și militar în influențarea negativă și agresivă a fostelor republici sovietice din componența URSA.

Federația Rusă a fost implicată în cele mai sângeroase războaie, încălcări teritoriale și schimbări, ocupații militare și conflicte înghețate.¹⁵

Țări precum România, Polonia și țările baltice s-au simțit amenințate direct în timpul războiului ucrainean din 2014. Invazia rusă a accelerat adaptarea strategiei lor și a generat un mecanism de garantare a securității de către SUA în baza parteneriatelor strategice.

O altă problemă critică legată de profilul strategic și pivotul de pe flancul estic este solidaritatea transatlantică. Implementarea unui concept de autonomie strategică la nivelul Uniunii Europene va influența în mod direct profilul Alianței în următorii ani. Inițiativa UE va influența securitatea flancului estic și credibilitatea apărării NATO.¹⁶

În cadrul tezei am atins mai multe efecte directe și indirecte așe acestui proiect atunci când țări precum Franța au încercat să promoveze noi priorități de securitate și au cerut dezvoltarea de capacități militare ale UE care ar putea afecta capacitatea de apărare a NATO.

Este dificil să prezicem ce soluții vor armoniza relațiile Alianței și o UE autonomă la nivel strategic. Duplicarea structurilor militare și politice la nivelul Uniunii Europene și paralelismul la nivel decizional, organizațional, de planificare și la nivel militar operațional vor crea probleme pentru toate țările.

¹⁴ Oancea, "Romania and the New Cold War Security Challenges."

¹⁵ Kramer Franklin D. și Binnendijk Hans, "Meeting the Russian conventional challenge", modificat ultima dată la 27 februarie 2018, accesat în 5 aprilie 2021, <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/meeting-the-russian-conventional-challenge/>.

¹⁶ Niklas Helwig, "New Tasks for EU-NATO Cooperation: An Inclusive EU Defence Policy Requires Close Collaboration with NATO," *SWP Comments*, accessed February 2, 2020, https://www.researchgate.net/publication/322775722_New_Tasks_for_EU-NATO_Cooperation_An_Inclusive_EU_Defence_Policy_Requires_Close_Collaboration_with_NATO.

Cu două abordări diferite și comandă și conducere paralelă, structurile NATO și UE, dar și țările vor trebui, de asemenea, să gestioneze potențialele conflicte dintre agendele lor. Încă nu există o soluție definitivă la această problemă. Pe termen scurt profilul NATO, în absența unor soluții de compromis, este clar că va rămâne la nivelul conceptului strategic din 2010.

Acest document este însă depășit și nu reflectă realitatea strategică schimbată a graniței estice a NATO. Viziunea strategică a NATO pentru 2030 este încă în stadiul său teoretic și, în ciuda eforturilor depuse de experți pentru a genera soluții la nivel academic, suntem departe de un document final negociat și acceptat.

Nici măcar inițiativa Secretarului General al NATO de a declanșa o dezbatere bazată pe un document elaborat de un grup de experți independenți nu a produs încă un dialog productiv.

Pe fondul acestei incertitudini cu privire la direcția în care se va dezvolta Alianța, există probleme semnificative legate de gestionarea relației transatlantice la nivel politic și militar. Limitarea teoretică și metodologică a tezei noastre a fost neincluderea unei analize ample a deciziei Regatului Unit de a ieși din Uniunea Europeană. Brexitul este un factor nou și critic dar care necesită o analiză amplă distinctă de subiectul acestei teze. O altă limitare a analizei a fost cea a poziției și politicii președintelui Donald Trump față de NATO. Nu am analizat modul în care Casa Albă a gestionat anumite capitole ale relației transatlantice și nici nu am insistat asupra impactului alegerilor prezidențiale din 2020 de la Casa Albă. Fostul președinte Donald Trump a generat multe controverse cu partenerii europeni. După alegerile prezidențiale, noul președinte american, Joe Biden, un pro-atlantist convins, a reafirmat sprijinul SUA față de NATO și intenția sa de a revitaliza relația transatlantică.

După cei patru ani ai președintelui Donald Trump, va fi extrem de greu să reparăm o relație care a fost profund afectată. Poziția lui Trump a oferit un bun pretext pentru partizanii pro-europeni de a-și schimba pozițiile cu privire la agenda transatlantică și de a promova un rol de echilibrare în competiția strategică dintre SUA și China.

Rolul ambiguu al UE la nivel global, cu o agendă divergentă din partea SUA, va deveni un punct esențial de îngrijorare și încredere între Washington și Bruxelles.

A doua temă a tezei este legată de pivotarea pe flancul estic. Din literatura de specialitate și analiza cercetării empirice, a reieșit că această pivotare este ultima încercare a Alianței de a gestiona amenințarea Federației Ruse în stilul standard obișnuit al unei alianțe politico-militare.

Pivotarea a fost ultimul proces semnificativ de adaptare la mediul din ce în ce mai amenințător pentru protejarea valorilor transatlantice și a culturii strategice euroatlantice.

Implementarea pivotării a respectat atât principiul consensului, cât și tratarea nediscriminatorie a întregului domeniu de responsabilitate.

Această abordare, cunoscută și sub numele de abordarea de 360 de grade, a fost un mare pas înainte al Alianței după un dezacord prelungit între Statele Unite și aliații europeni cu privire la intervențiile din Irak și Afganistan. Cu toate acestea, în raport cu amenințarea hibridă a Federației Ruse, pivotul Alianței a creat mai multe provocări dincolo de consens la nivelul NATO.

Prima și cea mai importantă provocare a fost acceptarea de către Aliați a dezvoltării rapide a unei strategii teritoriale de apărare. Acest concept nu a fost dezvoltat din 1989, iar acest lucru a generat mai multe discuții despre soluții practice. Înainte de 1989, în timpul Războiului Rece, Alianța a trecut prin mai multe etape de dezvoltare a apărării teritoriale. Postura militară clasică a fost o apărare teritorială statică și robustă puternic susținută de prezența militară americană în Europa Centrală, în special în Germania. Datorită repriorităzării din politica externă americană și pe fondul evoluțiilor politice din Europa, Alianța a dezvoltat un al doilea tip de apărare teritorială care s-a bazat mai mult pe un răspuns flexibil și a asigurat forțe de sprijin care urmau să vină rapid în zonă pentru furniza o apărare robustă.

Acest tip de apărare teritorială implică utilizarea câtorva forțe capabile să răspundă rapid la agresiune, forțe de reacție rapidă, până când Alianța va trimite o forță semnificativă sau forțele principale în zona de conflict. Aceste două modele au fost dezbătute după 2014, iar cercetările arată că aliații estici doreau o prezență militară semnificativ mai semnificativă decât cea care există acum.

Aliații europeni din vest au interese diferite. Aceștia consideră că la granița estică a Alianței trebuie să existe o forță militară NATO susținută simbolic de o structură de comandă și conducere pentru a gestiona mai mult politic o posibilă agresiune.

În același timp, Alianța are nevoie de o forță de intervenție rapidă care să nu fie staționată permanent pe Flancul Estic.¹⁷

În ciuda unui consens construit cu greutate după 2014 am subliniat în teză faptul că țările NATO de pe Flancul Estic insistă asupra permanenței forțelor NATO în țările baltice, Polonia, România și Bulgaria.

¹⁷ Heinrich Brauß, "NATO Beyond 70:: Renewing a Culture of Readiness", ICDS - Analysis, accesat în 4 mai 2021, https://icds.ee/wp-content/uploads/2018/11/ICDS-Analysis_NATO-Beyond-70_Heinrich-Brauss_November-2018-1.pdf.

Dintr-o perspectivă militară, prezența terestră este cea mai importantă, dar consolidarea apărării aeriene și navale este, de asemenea, urgentă, în special în Marea Baltică și Marea Neagră.¹⁸

Un aspect important pe care l-am dezvoltat în cadrul tezei a fost evaluarea stării de securitate a regiunii Mării Negre. Am identificat câteva scenarii pentru această regiune relevante pentru postura militară a NATO și pentru viitoarele misiuni. În cel puțin două scenarii, NATO trebuie să ia în considerare asigurarea și protejarea accesului la resursele energetice strategice și acest tip de acțiune ar trebui să devină o misiune permanentă în regiunea noastră.

Strategia maritimă agresivă a Federației Ruse în regiunea Mării Negre afectează în mod direct România, Bulgaria, Turcia și securitatea în regiunile din estul Mediteranei și Siria. În ambele cazuri, Federația Rusă își va menține strategia militară de intervenție și influență în domeniul de interes pentru NATO.¹⁹

În cele din urmă, teza a evaluat șansele de a menține acest pivot estic al NATO. Trebuie spus că analiza literaturii de specialitate arată că există puține șanse ca pivotul de pe flancul estic să fie mai dezvoltat decât în prezent. Singura direcție posibilă pentru dezvoltarea actualului pivot estic este ca SUA și partenerii săi strategici, țările baltice, Polonia, România, să dezvolte noi capacități de apărare naționale integrate la nivel regional. NATO ar putea sprijini acest model regional prin furnizarea de programe militare pentru țările estice pentru a-și dezvolta capacitățile (sisteme moderne de armament, achiziții și achiziții) care se integrează cu forțele militare staționate ale SUA. Cu toate acestea, o diviziune regională a forței de muncă între flancurile estic și sudic trebuie să ia în considerare riscul de a declanșa o cursă pentru resurse în cadrul Alianței și un potențial blocaj decizional în adoptarea priorităților.

Ca parte a tezei, ne-am propus să analizăm următoarele obiective legate de profilul strategic al Alianței Nord-Atlantice și de modul în care Alianța și-a dezvoltat prezența militară pe flancul estic.

•Scopul principal: Teza își propune să analizeze profilul NATO în contextul competiției strategice dintre marile puteri și implicațiile de securitate ale flancului estic.

¹⁸ Jens Ringsmose and Sten Rynning, "Now for the Hard Part: NATO's Strategic Adaptation to Russia," *Survival* 59, no. 3 (2017), https://doi.org/10.1080/00396338.2017.1325603https://www.researchgate.net/publication/316945715_Now_for_the_Hard_Part_NATO's_Strategic_Adaptation_to_Russia.

¹⁹ Anika Binnendijk, *Understanding Russian Black Sea Power Dynamics Through National Security Gaming* (RAND Corporation, 2020), accessed May 4, 2021, https://doi.org/10.7249/RR3094https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR3000/RR3094/RAND_RR3094.pdf; Soare, Simona, R., *Turning the Tide*.

- Al doilea scop al tezei vizează studierea elaborării, a planurilor și procesului de implementare a pivotului NATO pe flancul estic ca răspuns la necesitatea redefinirii strategiei de descurajare și apărare colectivă.

- Un al treilea obiectiv va fi analizarea direcțiilor de dezvoltare a unui nou profil strategic al NATO pe termen mediu și a modului în care acesta va influența echilibrul de putere în Europa.

- Al patrulea obiectiv va identifica soluțiile care pot fi avute în vedere de membrii NATO în contextul actualei agendei. De exemplu, ar putea fi necesare noi tipuri de angajamente, politici pentru ca țările să contribuie mai mult la pivotul NATO?

Au existat mai multe provocări teoretice și metodologice legate de acest set de obiective. Este vorba în primul rând despre faptul că, după 1989, Alianța s-a adaptat continuu la mediul strategic din spațiul euro-atlantic și la nivel global. Această adaptare permanentă provine din cea mai importantă caracteristică a mediului strategic, care manifestă un nivel ridicat de incertitudine. În aceste condiții, când perspectivele unui inamic comun au dispărut, iar spectrul amenințărilor a devenit larg, țările europene au dezvoltat agende de securitate cu divergențe mari.

Deoarece de la începutul anilor 1990, o serie de tensiuni, crize, războaie și conflicte înghețate pentru NATO au marcat Europa, a devenit vital să dezvoltăm un nou profil strategic. Putem evidenția mai multe etape din epoca post-1989. Prima etapă în care NATO își extinde capacitatea de gestionare a crizelor, inclusiv a crizelor umanitare, în coordonare cu ONU și UE. După atacurile teroriste din SUA, după 11 septembrie, a doua etapă a fost un moment la fel de important, cu impact asupra profilului strategic al Alianței și a prefigurată că NATO va dezvolta o strategie de combatere a terorismului.

Implicarea militară de lungă durată în Afganistan a generat schimbări semnificative în profilul Alianței și în mai multe chestiuni de cooperare. Aceste operațiuni cu rază lungă de acțiune, cunoscute și sub numele de operațiuni în afara razei de acțiune, au condus la un accent redus pe domeniul apărării colective.

Astfel, NATO a fost implicată în dezvoltarea capabilităților destinate misiunilor cu rază lungă de acțiune care răspund provocărilor, în special cele de natură non-statală. O direcție care nu a fost menționată în mod explicit nici în Tratatul NATO, nici în alte documente strategice. De-a lungul timpului, riscurile și amenințările teroriste introduse în documentele și conceptele strategice ale NATO au redus interesul pentru apărarea teritorială și apărarea colectivă în Europa. Cea mai mare problemă a ne-tratării misiunilor de apărare colectivă și a misiunilor internaționale în afara zonei de interes a condus, de asemenea, la o reducere a

bugetelor apărării la nivelul statelor membre NATO. Această reducere a bugetelor apărării a venit, de asemenea, pe fondul crizei economice, care a oferit un pretext suplimentar pentru ca țările să își direcționeze cheltuielile către alte domenii bugetare.

Acesta este motivul pentru care am avut perioade extrem de lungi în care țările au fost mai preocupate de amenințările nemilitare, iar Alianța a încercat să-și adapteze strategia la o implicare de tip global. Profilul Strategic al Alianței a devenit un subiect fierbinte după 2014, imediat după anexarea Crimeii și războiul din Ucraina.

Am subliniat faptul că acest conflict a generat o situație de revenire înainte de 1989, un model al Războiului Rece care a amenințat în mod constant Alianța la nivel internațional.

Cea mai importantă provocare a tezei a fost găsirea dimensiunilor cruciale ale profilului strategic al NATO și înțelegerea modului în care aceste dimensiuni se schimbă după 2014.

După 1989, NATO a avut mai multe concepte strategice în comparație cu perioada Războiului Rece, ceea ce ne arată că profilul său s-a transformat ireversibil dintr-o organizație militară defensivă într-o organizație de securitate politico-militară.

Am subliniat în teză că acest proces de adaptare va continua pentru NATO. O schimbare semnificativă a organizației va avea loc în competiția strategică existentă și va necesita noi mecanisme în cadrul Alianței pentru a reacționa rapid, în special la interacțiunea competitivă dintre SUA și China. Declinul clar și accelerat al ordinii internaționale liberale la nivel global va afecta NATO. O altă concluzie este că membrii Alianței ar trebui să sprijine viitoarele inițiative de protejare a valorilor liberal-democrate, a statului de drept și a drepturilor și libertăților individuale. Alianța va trebui să se implice activ, în special în Europa de Est și Federația Rusă, pentru a face față regimului dictatorial al lui Vladimir Putin și situației Republicii Belarus. Protejarea și promovarea valorilor liberale într-o organizație politico-militară precum NATO va fi o provocare. Degradarea ordinii liberale este, de asemenea, o țintă a războiului hibrid al Federației Ruse la nivel mondial.

Confruntarea Rusiei cu valori democratice este legată de discutarea profilului strategic al Alianței ca o chestiune de adaptare militară internă și ca o problemă politică de rezistență la nivel european. Democrațiile stabile și bine dezvoltate vor rezista mai bine războiului hibrid.

Conflictul din 2014 a generat noi strategii naționale la nivelul unor state membre. Am evidențiat direcțiile și soluțiile practice în capitolele teoretice și pivotante. Două aspecte sunt comune strategiilor naționale. Toate țările NATO de pe Flancul Estic au parteneriate militare strategice cu SUA și sprijină prezența militară permanentă americană și aliată pe teritoriul lor.

Am subliniat urgența prezenței militare permanente a SUA în România și în regiunea Mării Negre din cauza situației în care ne aflăm. În ultimii 30 de ani în această regiune,

Federația Rusă a fost implicată politic și militar în influența fostelor țări sovietice. Federația Rusă a fost implicată în cele mai sângeroase războaie și încălcări teritoriale și schimbări, ocupații militare și conflicte înghețate.

Țări precum România, Polonia și țările baltice se simt amenințate direct, iar războiul din Ucraina din 2014, invazia rusă a accelerat adaptarea strategiei lor și a generat un mecanism de garantare a securității SUA.

O altă problemă critică legată de profilul strategic și pivotul de pe flancul estic este solidaritatea transatlantică. Implementarea unui concept de autonomie strategică la nivelul Uniunii Europene va influența în mod direct profilul Alianței în următorii ani. Inițiativa UE va influența securitatea Flancului Estic și credibilitatea apărării NATO.

Am atins mai multe efecte directe și indirecte atunci când țări precum Franța au încercat să promoveze noi priorități de securitate și au cerut capacități militare ale UE care ar putea afecta capacitatea de apărare a NATO.

Este dificil să prezicem ce soluții vor armoniza complementaritatea dintre NATO și Uniunea Europeană cu duplicarea structurilor militare și politice la nivelul Uniunii Europene. Paralelismul la nivel decizional, organizațional, de planificare și la nivel de întreprindere va crea probleme pentru toate țările.

Cu două abordări diferite și comandă și conducere paralelă, structuri NATO și UE, țările vor trebui, de asemenea, să gestioneze potențialele conflicte dintre agendele lor. Încă nu există o soluție definitivă la această problemă, iar profilul NATO, în absența unor soluții de compromis, este clar că acesta va rămâne la nivelul conceptului strategic actual din 2010.

Acest document este depășit și nu reflectă realitatea graniței estice a NATO. Viziunea strategică a NATO pentru 2030 este încă în stadiul său teoretic și, în ciuda eforturilor depuse de experți pentru a genera soluții la nivel academic, suntem departe de a negocia un document final.

Nici măcar inițiativa Secretarului General al NATO de a declanșa o dezbatere bazată pe un document elaborat de un grup de experți independenți nu a produs încă un dialog productiv.

Există probleme semnificative legate de gestionarea relației transatlantice la nivel politic și militar în contextul acestei incertitudini cu privire la direcția în care se va dezvolta Alianța. Limitarea teoretică și metodologică a tezei noastre a fost neincluderea unei analize ample a deciziei Regatului Unit de a ieși din Uniunea Europeană. Brexitul este un factor nou și critic. O altă limitare a analizei a fost cea a poziției și politicii președintelui Donald Trump față de NATO. Nu am analizat modul în care Casa Albă a gestionat anumite capitole ale relației

transatlantice și nici nu am insistat asupra impactului alegerilor prezidențiale de la Casa Albă. Fostul președinte Donald Trump a generat multe controverse cu partenerii europeni. După alegerile prezidențiale, noul președinte american, Joe Biden, un pro-atlanticist convins, a reafirmat sprijinul SUA față de NATO și intenția sa de a revitaliza relația transatlantică. După cei patru ani ai președintelui Donald Trump, va fi extrem de greu să reparăm o relație care a fost profund afectată. Poziția lui Trump a oferit un bun pretext pentru partizanii pro-europeni să se grăbească de agenda transatlantică și să promoveze un rol de echilibrare în competiția strategică dintre SUA și China.

Rolul ambiguu al UE la nivel global, cu o agendă divergentă din partea SUA, va deveni un punct esențial de îngrijorare și încredere între Washington și Bruxelles.

A doua temă a tezei este legată de pivotarea pe flancul estic. Din literatura de specialitate și analiza cercetării empirice, a reieșit că această pivotare este ultima încercare a Alianței de a gestiona amenințarea Federației Ruse în stilul standard obișnuit al unei alianțe politico-militare.

Pivotarea a fost ultimul proces semnificativ de adaptare la mediul din ce în ce mai amenințător, la valorile transatlantice și la cultura strategică euroatlantică. Pivotalul a respectat atât principiul consensului, cât și tratarea la fel de nediscriminatorie a întregului domeniu de responsabilitate.

Această abordare, cunoscută și sub numele de abordarea la 360 de grade, a fost un mare pas înainte al Alianței după o lungă dezbatere aprinsă între Statele Unite și aliații europeni asupra intervențiilor din Irak și Afganistan. Cu toate acestea, înraport cu amenințarea hibridă a Federației Ruse, pivotalul Alianței a creat mai multe provocări dincolo de consens la nivelul NATO.

Prima și cea mai importantă provocare a fost acceptarea de către Alianți a dezvoltării rapide a unei strategii teritoriale de apărare. Acest concept nu a fost dezvoltat din 1989, iar acest lucru a generat mai multe discuții despre soluții practice. Înainte de 1989, în timpul Războiului Rece, Alianța a trecut prin mai multe etape de dezvoltare a apărării teritoriale. Postura militară clasică a fost o apărare teritorială statică și robustă puternic susținută de prezența militară americană în Europa Centrală, în special în Germania. Datorită priorității, Alianța a dezvoltat un al doilea tip de apărare teritorială care s-a bazat mai mult pe un răspuns flexibil și a oferit forțe de sprijin care vor veni rapid în zonă pentru a fi apărate.

Acest tip de apărare teritorială implică utilizarea de forțe capabile să răspundă la agresiune până când Alianța trimite o forță semnificativă în zona de conflict. Aceste două

modele au fost dezbătute după 2014, iar cercetările arată că aliații estici doresc o prezență militară semnificativ mai robustă decât cea care există acum.

Aliații europeni din vest au interese diferite. Acestea apreciază că la granița estică a Alianței există o forță militară NATO suficientă susținută de o structură de comandă și conducere pentru a gestiona agresiunea. În același timp, Alianța are nevoie de o forță de intervenție rapidă care să nu fie staționată permanent pe Flancul Estic.

Am subliniat faptul că țările NATO de pe Flancul Estic insistă asupra permanenței forțelor NATO în țările baltice, Polonia, România și Bulgaria.

Dintr-o perspectivă militară, prezența terestră este cea mai importantă, dar consolidarea apărării aeriene și navale este, de asemenea, urgentă, în special în Marea Baltică și Marea Neagră.

Un aspect important pe care l-am dezvoltat în cadrul tezei a fost evaluarea stării de securitate a regiunii Mării Negre. Am identificat patru scenarii pentru această regiune relevante pentru postura militară a NATO și pentru viitoarele misiuni. În cel puțin două scenarii, NATO trebuie să ia în considerare asigurarea și protejarea accesului la resursele energetice strategice ar trebui să devină o misiune permanentă în regiunea noastră.

Strategia maritimă agresivă a Federației Ruse în regiunea Mării Negre afectează în mod direct România, Bulgaria, Turcia și securitatea în regiunile din estul Mediteranei și Siria. Flancul sudic al Alianței se referă la strategia NATO față de Flancul Estic al Alianței. În ambele cazuri, Federația Rusă își va menține strategia militară de intervenție și influență în domeniul de interes pentru NATO.

În cele din urmă, teza a evaluat șansele de a menține acest pivot estic al NATO. Ar trebui să spunem că analiza literaturii arată că există puține șanse ca pivotul de pe flancul estic să fie dezvoltat mai mult decât este în prezent. Singura direcție posibilă pentru dezvoltarea actualului pivot estic este ca SUA și partenerii săi strategici, țările baltice, Polonia, România, să dezvolte noi capacități de apărare integrate la nivel regional. NATO ar putea sprijini acest model regional prin furnizarea de programe militare pentru țările estice pentru a-și dezvolta capacitățile (sisteme moderne de armament, achiziții și achiziții) care se integrează cu forțele militare staționate ale SUA. Cu toate acestea, o diviziune regională a forței de muncă între flancurile estic și sudic trebuie să ia în considerare riscul de a declanșa o cursă pentru resurse în cadrul Alianței și un potențial blocaj decizional în adoptarea priorităților.

Întrebări de cercetare

1. Care va fi efectul competiției dintre marile puteri asupra rolului NATO în Europa de Est?
2. Care este impactul (realizările și problemele) strategiei NATO de adaptare și descurajare pentru a face față provocărilor reprezentate de anexarea Crimeii?
3. Va afecta pivotarea globală a Statelor Unite eficiența strategiei NATO de descurajare?
4. Ce soluții are NATO pentru stabilitatea și securitatea flancului estic în contextul concurenței strategice?
 - a. Care sunt șansele ca SUA să-și mențină rolul de națiune lider NATO în contrabalansarea Federației Ruse?
 - b. Care ar fi șansele de a dezvolta un model european strategic autonom care ar contrabalansa Federația Rusă?
5. Ce factori asigură punerea în aplicare a articolului 5 din Tratatul de la Washington în contextul strategic actual?
6. Ce impact ar putea avea noul concept de autonomie strategică europeană asupra solidarității Alianței?

Modelul metodologic

	Dimensiuni teoretice	Întrebări de cercetare	Întrebările de interviu	Indicatori
1	Competiție strategică	Care va fi efectul competiției dintre marile puteri asupra rolului NATO în Europa de Est?	Mulți cercetători sugerează că putem considera competiția strategică globală ca o caracteristică dominantă a viitorului apropiat. Care va fi efectul competiției dintre marile puteri asupra rolului NATO în Europa de Est?	Importanța flancului estic.
2	Profilul strategic al NATO	Care este impactul (realizările și problemele) strategiei NATO de adaptare și descurajare pentru a face față provocărilor reprezentate de anexarea Crimeii?	Războiul hibrid este o nouă provocare pentru securitatea euro-atlantică, în special pentru NATO. În ultimii ani, Alianța a dezvoltat o serie de soluții (2% ținte pentru bugetele apărării, concepte noi, mai multe capacități și un nou sistem de comandă) dedicate strategiei NATO de apărare a Flancului Estic împotriva războiului hibrid. evaluați impactul (realizările, problemele sau ambele) acestor evoluții recente asupra eficienței NATO pentru a face față acestei provocări?	Eficacitatea profilului strategic al NATO.
3	Postura globală a SUA	Va afecta pivotarea globală a Statelor Unite eficiența strategiei NATO de descurajare?	Relația dintre prezența militară americană pe flancul estic și strategia sa globală a fost evidențiată frecvent. Pivotarea militară americană din zona Pacificului a dus la retrageri în Europa. Va afecta pivotul global al Statelor Unite eficiența strategiei NATO de descurajare?	Impactul pivotării americane.
4	Securitatea flancului estic	Ce soluții are NATO pentru stabilitatea și securitatea Flancului Estic în contextul concurenței strategice? a. Care sunt șansele ca SUA	Vă rugăm să evaluați aceste soluții pentru stabilitatea și securitatea Flancului estic: a. Ce șansă ați da unui model în care SUA joacă un rol crucial, ca națiune principală a NATO, în contrabalansarea amenințărilor din partea Federației Ruse? b. Care ar fi șansele de a	Percepția privind rolul SUA pe flancul estic.

	Dimensiuni teoretice	Întrebări de cercetare	Întrebările de interviu	Indicatori
		să-și mențină rolul de națiune lider NATO în contrabalansarea Federației Ruse? b. Care ar fi șansele de a dezvolta un model european strategic autonom care ar contrabalansa Federația Rusă?	dezvolta un model european autonom strategic care ar contrabalansa strategia Federației Ruse?	
5	Apărarea colectivă	Ce factori asigură punerea în aplicare practică a articolului 5 din Tratatul de la Washington în contextul strategic actual?	Punerea în aplicare practică a articolului 5 din dispozițiile Tratatului de la Washington este obiectivul principal al conceptului strategic. Dacă ar trebui să alegeți între importanța mai multor factori, care ar asigura apărarea colectivă? Care ar fi în primul rând? 1. Menținerea pe termen lung a garanțiilor de securitate ale SUA pentru partenerii și aliații săi europeni strategici de pe flancul estic. 2. Consolidarea solidarității euro-atlantice. 3. Un nou mecanism NATO de împărțire a sarcinilor. 4. O nouă arhitectură europeană de securitate. 5. Relațiile SUA -Rusia să fie resetate. 6. Autonomia strategică europeană.	Cauze percepute pentru o apărare colectivă eficientă.
6	Solidaritatea Alianței	Ce impact ar putea avea noul concept de autonomie strategică europeană asupra solidarității Alianței?	Noul concept de autonomie strategică europeană sprijinit de țările europene și chiar mai mult recent, conceptul de suveranitate europeană sprijinit de Josep Borrell, Înalt reprezentant al Uniunii pentru afacerilor externe și a politicii de	Percepția asupra agendei transatlantice.

	Dimensiuni teoretice	Întrebări de cercetare	Întrebările de interviu	Indicatori
			<p>securitate, vicepreședinte al Comisia Europeană aliată a influențat dezbateră viitorul relației transatlantice. Credeți că această inițiativă europeană va afecta negativ Solidaritatea alianței?</p>	

Bibliography

Book

- Asmus, Ronald D. *A Little War That Shook the World: Georgia, Russia, and the Future of the West*. New York, N.Y: St. Martins Press, 2010.
- Bartels, Hans-Peter, Anna M. Kellner, and Uwe Optenhögel. *Strategic Autonomy and the Defence of Europe:: On the Road to a European Army?* Bonn: Dietz Nachf. GmbH, 2017.
- Binnendijk, Anika. *Understanding Russian Black Sea Power Dynamics Through National Security Gaming*. RAND Corporation, 2020. Accessed May 4, 2021.
<https://doi.org/10.7249/RR3094>https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR3000/RR3094/RAND_RR3094.pdf.
- Blank, Stephen J. *The NATO-Russia Partnership: A Marriage of Convenience or a Troubled Relationship?* Fort Belvoir, VA: Defense Technical Information Center, 2006.
<https://doi.org/10.21236/ADA457506>.
- Bueno de Mesquita, Bruce. *Principles of international politics: People's power, preferences, and perceptions / Bruce Bueno de Mesquita*. 2nd ed. Washington, D.C., Great Britain: CQ Press, 2003.
- Bull, Hedley. *The anarchical society: A study of order in world politics*. New York, Columbia University Press, 1977.
- Cameron, James. *The Double Game: The Demise of America's First Missile Defense System and the Rise of Strategic Arms Limitation*. Oxford: Oxford University Press; Reuben Steff & Nicholas, 2018.
- Collins, Brian. *NATO: A Guide to the Issues*. 1st ed. Praeger Security International. Praeger. Accessed March 23, 2021. https://www.amazon.ca/NATO-Issues-Praeger-Security-International-ebook/dp/B005ZA2GVG/ref=sr_1_fkmr0_1?keywords=Collins%2C+B.+J.%2C+NATO%3A+A+Guide+to+the+Issues.+Praeger%2FABC-CLIO%2C+Santa+Barbara+Calif.&qid=1587913388&s=books&sr=1-1-fkmr0.
- Echevarria II, Antulio J. *Operating in the gray zone: Alternative paradigm for U.S. military strategy*. SSI monograph. Carlisle Barracks, PA: Strategic Studies Institute and U.S. Army War College Press, 2016.
- Edström, Hakan, Janne, and Matlary Haaland. *The Power of Partnerships*. Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan, 2011.

- Fahron-Hussey, Claudia. *Military crisis management operations by NATO and the EU*. New York NY: Springer Berlin Heidelberg, 2018.
- Fahron-Hussey, Claudia. *Military Crisis Management Operations by NATO and the EU: The Decision-Making Process*. 1st ed. Wiesbaden: Springer Fachmedien Wiesbaden; Imprint: Springer VS, 2019.
- Galeotti, Mark, and Adam Hook. *Armies of Russia's war in Ukraine*. Elite 228. Oxford: Osprey Publishing, 2019.
- Goldberg, Sheldon, and Trauschweizer A. *Ingo, from Disarmament to Rearmament: the Reversal of US Policy Toward West Germany, 1946/1955*. Athens, OH: Ohio University Press.
- Green, James A. *Cyber Warfare: a Multidisciplinary Analysis*. Routledge Studies in Conflict, Security and Technology. London: Routledge, 2015. <https://search-ebSCOhost-com.gcmc.idm.oclc.org/login.aspx?direct=true&db=nlebk&AN=999210&site=ehost-live&scope=site>.
- Hampton, Mary N. *A thorn in transatlantic relations: American and European perceptions of threat and security / Mary N. Hampton*. Palgrave studies in governance, security, and development. New York, New York: Palgrave Macmillan, 2013.
- Johnston, Seth, and Allen. *How N.A.T.O. Adapts Strategy and Organization in the Atlantic Alliance Since 1950*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 2017.
- Kalb, Marvin L. *Imperial Gamble: Putin, Ukraine, and the New Cold War*. Washington, D.C: Brookings Institution Press, 2015.
- Kanet, Roger E. *Routledge Handbook of Russian Security*. 1st ed. London: Routledge, 2019.
- Lake, David A., and Robert Powell. *Strategic choice and international relations*. Princeton, NJ: Princeton Univ. Press, 1999.
- Lindley-French, J. *The North Atlantic Treaty Organization: The Enduring Alliance*. Milton Park Abingdon Oxon, New York NY: Routledge.
- Lucas, Edward. *The New Cold War: Putin's Russia and the Threat to the West*. 1st ed. New York: Palgrave Macmillan, 2008.
- Moore, Rebecca R., Damon V. Coletta, and Nicholas Burns. *NATO's Return to Europe: Engaging Ukraine, Russia, and Beyond*. 163. Washington, DC Georgetown University Press, 2017. <https://doi.org/10.1080/03071847.2018.1562032>.
- Morris, Lyle J., Michael J. Mazarr, Jeffrey W. Hornung, Stephanie Pezard, Anika Binnendijk, Marta Kepe. *Gaining competitive advantage in the gray zone: Response options for*

- coercive aggression below the threshold of major war*. Santa Monica California: RAND Corporation, 2019. Accessed May 4, 2020. <https://apps.dtic.mil/sti/pdfs/AD1086678.pdf>.
- Naumescu, Valentin. *Politica marilor puteri în Europa Centrală și de Est: 30 de ani de la sfârșitul războiului rece*. București: Humanitas, 2019.
- Organski, A. F. K., and Jacek Kugler. *The war ledger*. Chicago: University of Chicago Press, 1980.
- Organski, Abramo F. K. *World Politics*. 2nd ed. New York: A.A. Knopf, 1968.
- Petersson, Magnus. *NATO and the crisis in the international order: The Atlantic alliance and its enemies / Magnus Petersson*. 1st ed. London: Routledge, 2018.
- Pouliot, Vincent. *International security in practice: The politics of NATO-Russia diplomacy / Vincent Pouliot*. Cambridge studies in international relations 113. Cambridge: Cambridge University Press, 2010. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511676185>.
- Renz, Bettina. *Russia's military revival*. Cambridge, UK, Malden, MA: Polity, 2018.
- Sayle, Timothy A. *Enduring alliance: A history of NATO and the postwar global order*. Ithaca New York: Cornell University Press, 2019.
- Sloan, Stanley R. *Permanent alliance?: NATO and the transatlantic bargain from Truman to Obama*. New York: Continuum, 2010.
- Snyder, Glenn H. *Deterrence by Denial and Punishment*. Princeton, N.J: Woodrow Wilson School of Public and International Affairs, Center of International Studies, Princeton University, 1959.
- Stent, Angela. *Putin's World: Russia Against the West and with the Rest*. New York, NY: Twelve.
- Stent, Angela. *The Limits of Partnership: U.S Russia Relations in 21st Century*. Princeton, N.J.: Princeton University Press, 2014.
- Thies, W. J. *Why NATO Endures*. Cambridge: Cambridge University Press, 2009.
- Thucydides. *History of the Peloponnesian War*. The Penguin Classics. Harmondsworth: Penguin Books, 1972. <http://www.loc.gov/catdir/enhancements/fy0716/73174843-b.html>.
- United States Census Bureau. *2020: U.S. trade in goods with China, 2020*. <https://www.census.gov/foreign-trade/balance/c5700.html>.
- Walt, Stephen M. *The Origins of Alliances*. 3rd ed. Cornell Paperbacks. Ithaca, NY: Cornell University Press, 2013.
- Waltz, Kenneth N. *Theory of international politics*. Long Grove, Illinois: Waveland Press, 2010.

Weber, Cynthia. *Understanding international relations theory: A critical introduction*. London, New York: Routledge, 2001.

Book, Edited.

Dubovyk, in Volodymyr, and Luís Nuno Rodrigues. *Perceptions of NATO and the New Strategic Concept*.

Kanet, Roger, E. (Ed) – *Routledge Handbook of Russian Security*.

The Stanford Encyclopedia of Philosophy.

Dungaciu, Dan, ed. *The geopolitical Black Sea encyclopaedia*. Newcastle upon Tyne, UK: Cambridge Scholars Publishing, 2020.

Kanet, Roger E., ed. *Routledge Handbook of Russian Security*. *Routledge Handbooks*. Abingdon, Oxon: Routledge.

Kanet, Roger E., ed. *Routledge Handbook of Russian security*. London, New York: Routledge, Taylor et Francis Group, 2019.

Karlsrud, John, and Yf Reykers, eds. *Multinational Rapid Response Forces: From Institutional Proliferation to Institutional Exploitation*. London: Routledge, 2019.

Kriendler, John, and Graeme P. Herd, eds. *Understanding NATO in the 21st Century: Alliance Strategies, Security and Global Governance*. New York: Routledge, 2014.

Lieven, Anatol, and Dmitriï Trenin, eds. *Ambivalent neighbors: The EU, NATO and the price of membership / Anatol Lieven and Dmitri Trenin, editors*. Washington D.C.: Carnegie Endowment for International Peace, 2003.

Ramírez, J. M., and Jerzy Biziewski, eds. *Security and defence in Europe*. Advanced Sciences and Technologies for Security Applications. Cham, Switzerland: Springer Nature, 2020.

Reus-Smit, Christian, and Duncan Snidal, eds. *The Oxford handbook of international relations*. The Oxford handbooks of political science. Oxford: Oxford University Press, 2010.

Rodrigues, Luis N., and Volodymyr Dubovyk, eds. *Perceptions of NATO and the new strategic concept*. Washington, DC: IOS Press, 2011. <http://www.iospress.nl/BLDSS>.

Soare, Simona, R., ed. *Turning the Tide: How to rescue transatlantic relations*. Paris: EU Institute for Security Studies, 2020. Accessed May 4, 2021.

<https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/Transatlantic%20relations%20book.pdf>.

Sprūds, Andris, Māris Andžāns, and Sandis Šrāders, eds. *The Rīga Conference Papers 2019: NATO at 70 in the Baltic Sea region*. Riga: Latvian Institute of international affairs, 2019.

Thränert, Oliver, and Martin Zapfe, eds. *Strategic Trends 2014: Key Developments in Global Affairs*. Zurich: Center for Security Studies (CSS), ETH Zurich, 2014.

Vanaga, Nora, and Toms Rostoks, eds. *Deterring Russia in Europe: Defence Strategies for Neighbouring States. Contemporary Security Studies*. Abingdon, Oxon: Routledge, 2019. <https://search-ebscohost-com.gcmc.idm.oclc.org/login.aspx?direct=true&db=nlebk&AN=1892477&site=ehost-live&scope=site>.

Vasquez, John A., Steve Smith, Thomas Biersteker, Chris Brown, Phil Cerny, Joseph Grieco, and A. J. R. Groom, ed. *The Power of Power Politics*. Cambridge: Cambridge University Press, 2009. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511491733>.

Webber, Mark, Martin A. Smith, and James Sperling, eds. *NATO's post-Cold War trajectory: Decline or regeneration*. New security challenges. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2012.

Conference Proceedings

Burgoyne, Michael C., and Scott D. McDonald, eds. *China's Global Influence. Perspectives and Recommendations*. Honolulu Hawaii: Daniel K. Inouye Asia-Pacific Center for Security Studies, 2019. Accessed October 12, 2019. <https://apcss.org/chinasglobalinfluence/>.

NSI, Inc, ed. *Strategic Multi-Layer Assessment (SMA) Panel Discussion on the Gray Zone in Support of USSOCOM*, 2017. Accessed October 12, 2019. http://nsiteam.com/social/wp-content/uploads/2017/06/U_Final_SMA_SOCOM-Gray-Zone-Panel-Discussion-v2.pdf,

Contribution

Alberto Priego, N.A.T.O.Enlargement. "A Security Dilemma for Russia?" In *Kanet, Roger, E. (Ed) – Routledge Handbook of Russian Security*, 257–66.

Alexander Lanoszka, Christian Leuprecht, Karolina Muti, and Jayson Derow. "Leveraging the NATO Enhanced Forward Presence Two Years On." In *The Rīga Conference Papers 2019: NATO at 70 in the Baltic Sea region*. Edited by Andris Sprūds, Māris Andžāns and Sandis Šrāders, 15–31. Riga: Latvian Institute of international affairs, 2019. https://www.researchgate.net/publication/336441983_Leveraging_the_NATO_Enhanced_Forward_Presence_Two_Years_On.

- Goldgeier, James. "The Future of NATO." In *Perceptions of NATO and the new strategic concept*. Edited by Luis N. Rodrigues and Volodymyr Dubovyk, 1–12. Washington, DC: IOS Press, 2011.
- Goldgeier, James, and Luís N. Rodrigues. "The Future of NATO." In *Dubovyk, in Volodymyr, and Luís Nuno Rodrigues. Perceptions of NATO and the New Strategic Concept*.
- Grätz, Jonas. "Russia as a Challenger of the West." In *Strategic Trends 2014: Key Developments in Global Affairs*. Edited by Oliver Thränert and Martin Zapfe, 11–30. Zurich: Center for Security Studies (CSS), ETH Zurich, 2014.
<https://css.ethz.ch/content/dam/ethz/special-interest/gess/cis/center-for-securities-studies/pdfs/Strategic-Trends-2014-Russia.pdf>.
- Gustav, Lindstrom. "N.A.T.O.: Towards an Adaptive Missile Defense." In *Understanding NATO in the 21st Century: Alliance Strategies, Security and Global Governance*. Edited by John Kriendler and Graeme P. Herd, 176–91. New York: Routledge, 2014.
- Korab-Karpowicz, W. J. "Political Realism in International Relations." In *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*, 1–40. Accessed May 4, 2021.
<https://plato.stanford.edu/entries/realism-intl-relations/>.
- Ringsmose, and Rynning. "The NATO Response Force: Bellwether of NATO's Commitment to Regional Deterrence". In *Multinational Rapid Response Forces: from Institutional Proliferation to Institutional Exploitation*. Edited by John Karlsrud and Yf Reykers, 62–85. London: Routledge, 2019.
- Thierry, Tardy. "Weak Conceptualization, Political Divergences, and Implementation Challenges." In *Understanding NATO in the 21st Century: Alliance Strategies, Security and Global Governance*. Edited by John Kriendler and Graeme P. Herd, 102–18. New York: Routledge, 2014.
- Webber, Mark, James Sperling, and Martin A. Smith. "NATO-Russia Relations." In *NATO's post-Cold War trajectory: Decline or regeneration*. Edited by Mark Webber, Martin A. Smith and James Sperling. New security challenges, 125–52. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2012. https://doi.org/10.1057/9781137271617_5.

Internet Document

- "Washington Summit Communiqué: Issued by the Heads of State and Government participating in the meeting of the North Atlantic Council in Washington, D.C. on 24th April 1999." Accessed March 23, 2020. <https://www.nato.int/docu/pr/1999/p99-064e.htm>.

- “George Maior, seful SRI: Putin poate fi acuzat de multe, dar nu de lipsa de inteligența | Realitatea.md.” Last modified July 28, 2014. Accessed March 23, 2021. http://www.realitatea.md/foto_14001_george-maior-seful-sri-putin-poate-fi-acuzat-de-multe-dar-nu-de-lipsa-de-inteligen-a_6922.html.
- “Strategic Review of Defence and National Security 2017.” Accessed March 23, 2021. <https://cd-geneve.delegfrance.org/Strategic-review-of-Defence-and-national-security-2017>.
- Applebaum, Anne. “The Myth of Russian Humiliation.”
- Billy, Fabian, and Gunzinger Mark. “Stengthening the Defense of NATOs Eastern Frontier.” Accessed May 4, 2021. https://csbaonline.org/uploads/documents/Stengthening_the_Defense_of_NATOs_Eastern_Frontier_WEB.pdf.
- Borrell, Josep. “Embracing Europe’s Power.” Last modified March 23, 2021. Accessed March 23, 2021. <https://www.project-syndicate.org/commentary/embracing-europe-s-power-by-josep-borrell-2020-02?barrier=accesspaylog>.
- Bouchet, Nicolas. “Russia’s Militarization of Color Revolutions.” *CSS Policy Perspectives* 4. Accessed March 23, 2021. <https://innaiyaveli.blogspot.com/2018/08/no-104-caucasus-analytical-digest.html>.
- Brauss, Henrich. “NATO Beyond 70: Renewing a Culture of Readiness”.” *Analysis*. Accessed January 22, 2019. <https://icds.ee/wp-content/uploads/2018/11/>.
- CGSRS | Centre For Geopolitics & Security in Realism Studies. “CGSRS | Centre For Geopolitics & Security in Realism Studies.” Last modified March 23, 2021. Accessed March 23, 2021. <http://cgsrs.org/publications/100>.
- Cohen, Roger. “Macron Tells Biden That Cooperation With U.S. Cannot Be Dependence.” Accessed March 15, 2021. <https://www.nytimes.com/2021/01/29/world/europe/macron-biden.html>.
- Defense Department. “National Defense Strategy of the United States of America.” Accessed October 12, 2019. <https://dod.defense.gov/Portals/1/Documents/pubs/2018-National-Defense-Strategy-Summary.pdf>,
- Eugene Rumer. “The Primakov (Not Gerasimov) Doctrine in Action.” Accessed May 4, 2021. https://carnegieendowment.org/files/Rumer_PrimakovDoctrine_final1.pdf.
- Eurostat. “China-EU - international trade in goods statistics.” Accessed January 23, 2020. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/China-EU_-_international_trade_in_goods_statistics.

- Franke, Ulrike, and Tara Varma. "Independence play: Europe's pursuit of strategic autonomy." *European Power*. Accessed June 10, 2020.
https://ecfr.eu/special/independence_play_europes_pursuit_of_strategic_autonomy/.
- Franklin D., Kramer, and Binnendijk Hans. "Meeting the Russian conventional challenge." Last modified February 27, 2018. Accessed April 5, 2021.
<https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/meeting-the-russian-conventional-challenge/>.
- Garmone, Jim. "Dunford's Term as Chairman Encompassed Great Changes." Last modified April 26, 2020. Accessed April 26, 2020.
<https://www.defense.gov/Explore/News/Article/Article/1971208/dunfords-term-as-chairman-encompassed-great-changes/>.
- Heinrich Brauß. "NATO Beyond 70:: Renewing a Culture of Readiness." ICDS - Analysis. Accessed May 4, 2021. https://icds.ee/wp-content/uploads/2018/11/ICDS-Analysis_NATO-Beyond-70_Heinrich-Brauss_November-2018-1.pdf.
- Heinrich Brauß, András R. "Russia's Strategic Interests and Actions in the Baltic Region." Last modified April 5, 2021. Accessed April 5, 2021.
<https://dgap.org/en/research/publications/russias-strategic-interests-and-actions-baltic-region>.
- Hoffmann, Frank G. "Conflict in the 21st Century: The Rise of Hybrid Wars." Accessed March 1, 2018. www.potomacinstitute.org/images/stories/publications/potomac_hybridwar_0108.pdf, 35-41.
- House of Commons, Defense Committee. "Missile Misdemeanours: Russia and the INF Treaty." *Fifteenth Report of Session 2017-19*. Accessed April 23, 2019.
<https://publications.parliament.uk/pa/cm201719/cmselect/cmdfence/1734/1734.pdf>.
- James Dobbins, Gabrielle Tarini, Ali Wyne. "The Lost Generation in American Foreign Policy:: How American Influence Has Declined, and What Can Be Done About It." Accessed March 23, 2021.
https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/perspectives/PEA200/PEA232-1/RAND_PEA232-1.pdf.
- James Goldgeier. "Policy Roundtable 12-1 on NATO Expansion in Retrospect." Last modified April 5, 2021. Accessed April 5, 2021. <https://issforum.org/roundtables/12-1-nato>.
- Judy Dempsey. "NATO's Eastern Flank and its Future Relations with Russia." Accessed May 4, 2021. https://carnegieendowment.org/files/CP_318_Eastern_Flank_FNL4WEB.pdf.

- Kacprzyk, Artur. "Deterring Russia after Ukraine:: CEE Divided on the Future of NATO Policy." *Policy Paper*. Accessed May 4, 2021. https://www.pism.pl/files/?id_plik=17873.
- Katzenstein, Peter J. "Analyzing change in international politics: The new institutionalism and the interpretative approach." *MPIFG discussion paper*.
http://www.mpifg.de/pu/mpifg_dp/dp90-10.pdf.
- Keohane, Daniel. "Macron's European Defense Doctrine." Last modified March 23, 2021. Accessed March 23, 2021. <https://carnegieeurope.eu/strategieurope/73246>.
- Kjærgaard, Steen. "NATO's Command Structure Goes Back to the Future: Reforms Increase Deterrence Towards Russia ." *DIIS Policy Brief*.
<https://www.diis.dk/publikationer/natoskommandostruktur-back>.
- Lange, Phillip. "New NATO Command in Germany: Modeled on the Bundeswehr Joint Support Service." <https://www.baks.bund.de/en/working-papers/2018/a-new-nato-command-in-germany-modelled-on-the-bundeswehr-joint-support-service>.
- LATICI, Tania. "European Deterrence Initiative: the transatlantic security guarantee." Accessed May 4, 2021.
[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/625117/EPRS_BRI\(2018\)625117_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/625117/EPRS_BRI(2018)625117_EN.pdf).
- Lațici, Tania. "European Deterrence Initiative: the Transatlantic Security Guarantee, Briefing, European Parliament." [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/625117/EPRS_BRI\(2018\)625117_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/625117/EPRS_BRI(2018)625117_EN.pdf).
- Loringhoven, Arndt F. "A New Era for NATO Intelligence." Accessed January 11, 2020.
<https://www.nato.int/docu/review/articles/2019/10/29/a-new-era-for-nato-intelligence/index.html>.
- Mattis, Jim. "Summary of the 2018 National Defense Strategy." Accessed May 4, 2021.
<https://dod.defense.gov/Portals/1/Documents/pubs/2018-National-Defense-Strategy-Summary.pdf>.
- N.A.T.O. "NATO-Russia Relations: a New Quality - Declaration by Heads of State and Government of NATO Member States and the Russian Federation." Accessed June 12, 2019. <https://www.nato.int/docu/comm/2002/0205-rome/rome-eng.pdf>.
- N.A.T.O. "Prague Summit Declaration: Issued by the Heads of State and Government Participating in the Meeting of the North Atlantic Council in Prague on 21 November 2002." Accessed September 17, 2019. <https://www.nato.int/docu/pr/2002/p02-127e.htm>.

N.A.T.O. “NATO handbook.” Accessed April 26, 2020.

<https://www.nato.int/docu/handbook/2006/hb-en-2006.pdf>.

N.A.T.O. “Comprehensive Political Guidance: Endorsed by NATO Heads of State and Government on 29 November 2006.” Accessed August 24, 2019.

https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_56425.htm?

N.A.T.O. “Bucharest Summit Declaration.” Accessed February 11, 2019.

https://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_8443.htm.

N.A.T.O. “Wales Summit Declaration.” Accessed March 25, 2019.

https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_112964.htm#russia.

N.A.T.O. “Civil Budget Recommendations: Executive Summary.”

https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2016_03/20160316_2016-cbc-recommendations-exec-sum.pdf.

N.A.T.O. “Joint Declaration by the President of the European Council, the President of the European Commission, and the Secretary-General of the North Atlantic Treaty Organization.” https://www.nato.int/cps/ic/natohq/official_texts_133163.htm.

N.A.T.O. “NATO Secretary-General Appoints Mircea Geoana as Next Deputy Secretary-General.” Accessed October 20, 2019.

https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_167938.htm.

N.A.T.O. Public Diplomacy Division. “Security Through Partnership.”

https://www.nato.int/docu/sec-partnership/html_en/Security_Eng.pdf.

NATO. “Mutual Relations, Founding Act on Cooperation and Security Between NATO and the Russian Federation Signed in.”

https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_25468.htm?

NATO. “Joint declaration: by the President of the European Council, the President of the European Commission, and the Secretary-General of the North Atlantic Treaty Organization.” Accessed March 22, 2020.

https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_133163.htm.

NATO. “NATO Defence Ministers discuss security challenges, including situation in northeast Syria, 24-Oct.-2019.” *NATO - News*. Last modified March 23, 2021. Accessed March 23, 2021. https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_169953.htm.

Niculescu, A. “Noul Concept Strategic Al NATO Un Test Pentru Relatile Transatlantice - NATO’s New Strategic Concept.” Working Papers Series. http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/publicatii/WP_26_website.pdf.

Niklas Helwig. "New Tasks for EU-NATO Cooperation:: An Inclusive EU Defence Policy Requires Close Collaboration with NATO." *SWP Comments*. Accessed February 2, 2020. https://www.researchgate.net/publication/322775722_New_Tasks_for_EU-NATO_Cooperation_An_Inclusive_EU_Defence_Policy_Requires_Close_Collaboration_with_NATO.

Nopens, Patrick. "Beyond Russia's Versailles Syndrome."

Olech, Aleksander K. "Emmanuel Macron and French-Russian relations in times of crisis in international alliances." Last modified May 19, 2020. Accessed March 23, 2021. <https://warsawinstitute.review/issue-2020/emmanuel-macron-and-french-russian-relations-in-times-of-crisis-in-international-alliances/>.

RFERL. "NATO Agrees to 'Four 30s' Plan to Counter Russia"." <https://www.rferl.org/a/nato-ministers-expected-to-okay-four-thirties-initiative-stoltenberg/29275979.html>.

Shlapak, David A., and Michael Johnson. "Reinforcing Deterrence on NATO's Eastern Flank: Wargaming the Defense of the Baltics." https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR1253.html.

Sophia, Besch, and Scazzieri Luigi. "European strategic autonomy and a new transatlantic bargain." Accessed May 4, 2021. https://www.cer.eu/sites/default/files/pbrief_strategic_autonomy_11.12.20_4.pdf.

The Economist. "Emmanuel Macron warns Europe: NATO is becoming brain-dead: America is turning its back on the European project. Time to wake up, the French president tells The Economist." Accessed March 18, 2020. <https://www.economist.com/europe/2019/11/07/emmanuel-macron-warns-europe-nato-is-becoming-brain-dead>.

The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation. "Foreign Policy Concept of the Russian Federation (approved by President of the Russian Federation Vladimir Putin on November 30, 2016)." Accessed December 10, 2020. https://www.mid.ru/en/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICkB6BZ29/content/id/2542248.

The White House. "National Security Strategy of the United States of America." Accessed October 12, 2019. <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905-2.pdf>,

The White House: Office of the Press Secretary. "FACT SHEET: European Reassurance Initiative and Other U.S. Efforts in Support of NATO Allies and Partners, the White

- House: Office of the Press Secretary.” <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2014/06/03/fact-sheet-european-reassurance-initiative-and-other-us-efforts-support>.
- Thomas Gomart and Marc Hecker. “Macron, Diplomat: A New French Foreign Policy?” Accessed March 23, 2021. https://www.ifri.org/sites/default/files/atoms/files/gomart_hecker_macron_diplomat_new_french_foreign_policy_2018.pdf.
- U.N. “Memorandum on Security Assurances in Connection with Ukraine’s Accession to the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons.” <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/No%20Volume/52241/Part/I-52241-0800000280401fbb.pdf>.
- Ulrich Kühn. “A New Cold War - But We Can Get Out of It: Conference.” Policy Briefs. https://www.researchgate.net/publication/344413904_A_New_Cold_War_-_But_We_Can_Get_Out_of_It.
- van Ham, and Peter. “Growing Pains.” <https://www.nato.int/docu/review/2005/issue3/english/analysis.html>.
- Walla, Katherine. “Emmanuel Macron’s plan to rebuild US-Europe relations.” Last modified May 2, 2021. Accessed March 23, 2021. <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/emmanuel-macrons-plan-to-rebuild-us-europe-relations/>.
- Wolfsthal, Jon. “A US-Russia-China Arms Treaty? Extend New START First.” Accessed September 23, 2019. <https://www.defenseone.com/ideas/2019/05/us-russia-china-arms-treaty-extend-new-start-first/156693/>.
- Zandee, Dick & Kruijver, Kimberly. “The European Intervention Initiative: Developing a shared strategic culture for European defence.” Clingendael Report. Accessed March 23, 2021. https://www.clingendael.org/sites/default/files/2019-09/The_European_Intervention_2019.pdf.

Journal Article

- “Russia and the World:2019 IMEMO Forecast: Review of Central European Affairs.” *New Perspectives* 27, no. 2: 87–114. Accessed March 23, 2021. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/2287044438?accountid=31553>,
- “Macron’s strategic vision for Europe.” *Strategic Comments* 26, no. 2 (2020): iv-vi. <https://doi.org/10.1080/13567888.2020.1751419>.
- Amer, M., T. U. Daim, and A. Jetter. “A review of scenario planning.” *Futures* 46: 23–40.

- Ardivino, Michael. "Imagined Communities in an Integrating Baltic Region." *Demokratizatsiya* 17, no. 1: 5–17. Accessed March 23, 2021. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/237206765?accountid=31553>.
- Arnold, John-Michael. "NATO's Readiness Action Plan: Strategic Benefits and Outstanding Challenges: SSQ SSQ." *Strategic Studies Quarterly* 10, no. 1: 74–105. Accessed March 23, 2021. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/1776117729?accountid=31553>.
- Bacon, Edwin. "Policy Change and the Narratives of Russia's Think Tanks." *Palgrave Communications* 4, 1 (12) (2018). <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/2090248758?accountid=31553>.
- Bajarūnas, Eitvydas, and Vytautas Keršanskas. "Hybrid Threats: Analysis of Content, Challenges Posed and Measures to Overcome." *Lithuanian Annual Strategic Review* 16, no. 1: 123–70. Accessed March 23, 2021. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/2168577370?accountid=31553>.
- Baker III, James. "Russia in NATO ?" *The Washington Quarterly* 25, no. 1: 95–103. Accessed October 12, 2019.
- Blank, Stephen J., Jacob W. Kipp, Steven Pifer, and Peter R. Huessy. "Russia and the Current State of Arms Control." *Current Politics and Economics of Russia, Eastern and Central Europe* 32, no. 4: 501–65. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/2190034898?accountid=31553>.
- Bolton, John R. "United States Policy on United Nations Peacekeeping." *World Affairs* 163, no. 3: 129–47. Accessed March 23, 2021. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/211152105?accountid=31553>.
- Bowman, G., B. R. MacKay, S. Masrani, and P. McKiernan. "Storytelling and the Scenario Process: Understanding Success and Failure." *Technological Forecasting & Social Change* 80: 735–48.
- Bradfield, R., J. Derbyshire, and G. Wright. "The Critical Role of History in Scenario Thinking: Augmenting Causal Analysis Within the Intuitive Logics Scenario Development Methodology." *Futures* 77: 56–66.
- Bradfield, Ron, George Wright, George Burt, George Cairns, and Kees van der Heijden. "The origins and evolution of scenario techniques in long range business planning." *Futures* 37, no. 8 (2005): 795–812. Accessed March 23, 2021. <https://doi.org/10.1016/j.futures.2005.01.003https://www.researchgate.net/publication/222>

813630_The_origins_and_evolution_of_scenario_techniques_in_long_range_business_planning.

Breedlove, Philip. "Assessing Threats and Reassuring Allies in Europe." *Hampton Roads*

International Security Quarterly: 81. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/1669501428?accountid=31553>.

Brzezinski, Zbigniew. "An Agenda for NATO." *Foreign Affairs* 88, no. 5: 1–20.

Bugajski, Janusz. "Only NATO Can Defend Europe." *European View* 15, 1 (06): 27–35.

<https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/1798252896?accountid=31553>.

D.D.N. "NATO Opens New Centre of Excellence on Cyber Defence." *Defense Daily News*

(May 2008). Accessed September 21, 2019. <https://www.defensedaily.com/nato-opens-new-cyber-defense-center-of-excellence/uncategorized/>.

Deni, J. R. "NATO's New Trajectories After the Wales Summit." *Parameters: Journal of the*

US Army War College 44, no. 3 (2014): 57–66. Accessed March 23, 2021.

<http://worldcatlibraries.org/wcpa/oclc/5725602364>.

Deyermond, Ruth. "Assessing the Reset: Successes and Failures in the Obama

Administration's Russia Policy, 2009–2012." *European Security* 22, ue 4: 500–523.

Accessed March 23, 2021.

<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09662839.2013.777704>.

Dunay, Pál. "Arms Control Arrangements Under the Aegis of the OSCE: Is There a Better

Way to Handle Compliance?" *Connections: The Quarterly Journal* 16, no. 3: 57–71.

Accessed March 23, 2021. [https://search-proquest-](https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/2272186098?accountid=31553)

[com.gcmc.idm.oclc.org/docview/2272186098?accountid=31553](https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/2272186098?accountid=31553).

Fabbrini, Sergio. "The European Union and the Libyan Crisis." *International Politics* 51,

no. 2: 177–95. [https://search-proquest-](https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/1507954938?accountid=31553)

[com.gcmc.idm.oclc.org/docview/1507954938?accountid=31553](https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/1507954938?accountid=31553).

Fitton, Oliver. "Cyber Operations and Gray Zones: Challenges for NATO." *Connections QJ*

15, no. 2: 109–19. <https://doi.org/10.11610/Connections.15.2.08>.

Francis, T., and O. Manea. "The Black Sea and NATO in the Age of Access-Denial." *Studia*

Politica 18, no. 3 (2018): 477–506. [https://search-proquest-](https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/2136407135?accountid=31553)

[com.gcmc.idm.oclc.org/docview/2136407135?accountid=31553](https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/2136407135?accountid=31553).

Fryc, Mariusz. "From Wales to Warsaw and Beyond: NATO's Strategic Adaptation to the

Russian Resurgence on Europe's Eastern Flank." *Connections: The Quarterly Journal* 15,

no. 4 (2016): 45–65. Accessed May 4, 2021.

<https://doi.org/10.11610/Connections.15.4.03>https://isij.eu/system/files/15.4.03_fryc.pdf.

- Giegerich, B. "NATO's Strategic Adaptation: the Warsaw Summit and Beyond." *Polish Quarterly of International Affairs* 25, no. 1 (2016): 61–68.
<http://worldcatlibraries.org/wcpa/oclc/998976315>.
- Giles, Keir, and Mathieu Boulegue. "Russia's A2/AD Capabilities: Real and Imagined." *Parameters* 49, no. 1: 21–36. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/2273146527?accountid=31553>.
- Goldfein, P. "The Trilateral Strategic Initiative: a Primer for Developing Future Airpower Cooperation." *Air and Space Power Journal* 30, no. 4: 74–82.
<http://worldcatlibraries.org/wcpa/oclc/6905771377>.
- Græger, Nina. "European security as practice: EU–NATO communities of practice in the making?" *European Security* 25, no. 4 (2016): 478–501.
<https://doi.org/10.1080/09662839.2016.1236021>https://www.researchgate.net/publication/309604003_European_security_as_practice_EU-NATO_communities_of_practice_in_the_making.
- Grant, T. "Annexation of Crimea." *American Journal of International Law* 109, no. 1: 68–95.
<https://doi.org/10.5305/amerjintelaw.109.1.0068>.
- Hallams, Ellen. "The Transatlantic Alliance renewed: the United States and NATO since 9/11." *Journal of Transatlantic Studies* 7, no. 1 (2009): 38–60.
<https://doi.org/10.1080/14794010802658823>https://www.researchgate.net/publication/232950738_The_Transatlantic_Alliance_renewed_the_United_States_and_NATO_since_91.
- Hanna, M., D. Granzow, B. Bolte, and A. Alvarado. "NATO Intelligence and Information Sharing: Improving NATO Strategy for Stabilization and Reconstruction Operations." *Connections: The Quarterly Journal* 16, no. 4 (2017): 5–33. Accessed February 24, 2019.
<https://doi.org/10.11610/Connections.16.4.01><http://dx.doi.org.gcmc.idm.oclc.org/10.11610/Connections.16.4.01>.
- Jervis, Robert. "Deterrence and Perception." *International Security* 7, no. 3 (Winter, 1982–1983): 3–30. <https://www.jstor.org/stable/2538549?seq=1>.
- Johnson, Robert. "Hybrid War and Its Countermeasures: a Critique of the Literature." *Small Wars & Insurgencies* 29, no. 1: 141–63. <https://doi.org/10.1080/09592318.2018.1404770>.
- Kinzer, Stephen. "Libya and the Limits of Intervention." *Current History* 11. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/1152078109?accountid=31553>.
- Klein, Margarete. "Russia's New Military Doctrine. NATO, USA and Focus on Colored Revolutions »." *SWP-Aktuell*, no. 12: 3. https://www.swp-berlin.org/fileadmin/contents/products/comments/2015C09_kle.pdf.

- Kristensen, Hans M., and Robert S. Norris. "Russian nuclear forces, 2018." *Bulletin of the Atomic Scientists* 74, no. 3 (2018): 185–95. Accessed September 22, 2019.
<https://doi.org/10.1080/00963402.2018.1462912><https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/00963402.2018.1462912>.
- Kühn, Ulrich. "Deter and Engage: Making the Case for Harmel 2.0 as NATO's New Strategy: Review of Central European Affairs." *New Perspectives* 23, no. 1: 127–57. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/1811045621?accountid=31553>. (Accessed.
- Kühn, Ulrich, and Anna Péczeli. "Russia, NATO, and the INF Treaty." *Strategic Studies Quarterly* 11, no. 1: 66–99. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/2166950178?accountid=31553>.
- L.M. Herta. "Russia's hybrid warfare-why narratives and ideational factors play a role in international politics." *On-line Journal Modelling the New Europe* 21, no. 1 (2016).
https://www.researchgate.net/publication/316509802_Russia's_hybrid_warfare-why_narratives_and_ideational_factors_play_a_role_in_international_politics.
- Maloney, Sean. "Fire Brigade or Tocsin? NATO's ACE Mobile Force, Flexible Response and the Cold War." *Journal of Strategic Studies* 27, no. 4: 585–613.
- Matisek, Jahara. "Shades of Gray Deterrence: Issues of Fighting in the Gray Zone." *JSS* 10, no. 3: 1–26. <https://doi.org/10.5038/1944-0472.10.3.1589>.
- Mattelaer, A. "Sharing the Burden of Keeping Europe Whole, Free and at Peace." *NATO Review*. <https://www.nato.int/docu/review/2017/Also-in-2017/europe-defence-alliance-sharing-us-burden-security-free/EN/index.htm>.
- Mattelaer, A. "Revisiting the Principles of NATO Burden-Sharing." *Parameters: Journal of the US Army War College* 46, no. 1 (2016): 25–33.
<http://worldcatlibraries.org/wcpa/oclc/987409475>;
- McFaul, Michael. "Negotiating with the Kremlin." *Harvard International Review* 38, no. 1: 22–27. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/1906058214?accountid=31553>.
- McKiernan, P. "Prospective Thinking; Scenario Planning Meets Neuroscience." *Technological Forecasting and Social Change*.
- Melamedov, Grigory. "Moscow's Middle East Resurgence Russia's Entrenchment in Syria." *Middle East Quarterly* 25, no. 1: 1–8. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/2026327019?accountid=31553>.

- Millen, Raymond A. "From Disarmament to Rearmament: the Reversal of US Policy Toward West Germany, 1946–1955." *Parameters* 48, no. 2: 94. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/2166014608?accountid=31553>.
- Monaghan, S. "Countering Hybrid Warfare: so What for the Future Joint Force? Prism: a." *Journal of the Center for Complex Operations* 8, no. 2 (2019): 82–98. Accessed September 11, 2019. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/2317561710?accountid=31553>.
- Naumescu, V. "The "New Eastern Europe": Between the Deepening Crisis of the European Union and the Growing Tensions with Russia." *Romanian Journal of Society and Politics* 11, no. 2: 75–91. <https://www.cceol.com/content-files/document-515773.pdf>.
- Naumescu, Valentin. "The "New Eastern Europe": Between the Deepening Crisis of the European Union and the Growing Tensions with Russia." *Romanian Journal of Society and Politics* 11, no. 2 (2016): 75–91.
- Naumescu, Valentin. "Stability, Ambiguity and Change in the Discourses of NATO allies in the Black Sea region: The Cases of Romania, Bulgaria and Turkey." *Croatian International Relations Review* 23, no. 80 (2017): 187–209. <https://doi.org/10.1515/cirr-2017-0025>.
- Nicolini, Má, and Jakub Janda. "In the Area or Out of Business:" Building Resilience to Hybrid Attacks." *The Polish Quarterly of International Affairs* 25, no. 1: 77–. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/1792212924?accountid=31553>.
- OĞUZ, ŞAFAK. "The New NATO: Prepared for Russian Hybrid Warfare?" *Insight Turkey* 18, no. 4 (2016): 165–80. <http://www.jstor.org/stable/26300458>.
- Orlov, Alexander. "Russia-NATO Relations in the Context of NATO's Strategic Concept of 2010." *International Affairs* 57, no. 3: 75–83. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/900559114?accountid=31553>.
- Palomeros, Jean-Paul. "Adapter l'Alliance au nouvel environnement geostrategique"." *POLITIQUE ETRANGERE*, no. 4: 99–107.
- Papadimitriou, Dimitris, Dorina Baltag, and Neculai-Cristian Surubaru. "Assessing the performance of the European Union in Central and Eastern Europe and in its neighbourhood." *East European Politics* 33, no. 1 (2017): 1–16. https://doi.org/10.1080/21599165.2017.1279608https://www.researchgate.net/publication/313473635_Assessing_the_performance_of_the_European_Union_in_Central_and_Eastern_Europe_and_in_its_neighbourhood.

- Parker, John W., and Michael Kofman. "Russia Still Matters: Strategic Challenges and Opportunities for the Obama Administration." *Strategic Forum*, no. 280: 1–8. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/1326263275?accountid=31553>.
- Pavlov, A., and A. Malygina. "Russian Perspective: New START and Beyond." *Arms Control Today* 50, no. 1: 12–15. Accessed April 20, 2020. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/2345788195?accountid=31553>,
- Petraitis, Daivis. "The Russian Military Reform 2005-2015." *Lithuanian Annual Strategic Review* 9, no. 1: 139,. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/1323403804?accountid=31553>.
- Plakoudas, Spyridon. "Putin, Assad, and Geopolitics." *Middle East Review of International Affairs (Online)* 19, no. 3: 34–40. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/1781761606?accountid=31553>.
- Reif, Kingston. "Romania Missile Defense Site Activated." *Arms Control Today* 46, no. 5: 35. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/1795673715?accountid=31553>.
- Ringsmose, Jens, and Sten Rynning. "Now for the Hard Part: NATO's Strategic Adaptation to Russia." *Survival* 59, no. 3 (2017): 129–46. https://doi.org/10.1080/00396338.2017.1325603https://www.researchgate.net/publication/316945715_Now_for_the_Hard_Part_NATO's_Strategic_Adaptation_to_Russia.
- Rotfeld, Adam D. "NATO 2020: a New Strategic Concept of the Alliance." *The Polish Quarterly of International Affairs* 19, no. 4 (2010): 5–23. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/1022699627?accountid=31553>.
- Rubin, M., Why 'Reset'. "Failed: Diplomacy with Rogues Rarely Works." *World Affairs* 177, no. 2: 74–81. Accessed September 17, 2019. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/1778402561?accountid=31553>.
- Rynning, Sten. "The divide: France, Germany and political NATO." *International Affairs* 93, no. 2 (2017): 267–89. Accessed March 23, 2021. https://doi.org/10.1093/ia/iw060https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/publications/ia/INTA93_2_02_Rynning.pdf.
- Ş. Oğuz. "The new NATO: Prepared for Russian hybrid warfare?" 18, no. 4 (2016). https://www.researchgate.net/publication/316508568_The_new_NATO_Prepared_for_Russian_hybrid_warfare.

- Sanger, David E., and William J. Broad. "U.S. Suspends Nuclear Arms Control Treaty with Russia". *New York Times*, February 1 (2019).
<https://www.nytimes.com/2019/02/01/us/politics/trump-inf-nuclear-treaty.html>.
- Simon, L. "Assessing NATO's Eastern European 'Flank'." *Parameters: Journal of the US Army War College* 44, no. 3: 67–80. <http://worldcatlibraries.org/wcpa/oclc/5725603213>.
- Simón, Luis. "Assessing NATO's Eastern European 'Flank'." *Parameters* 44, no. 3 (Autumn 2014): 67–79. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/1628380474?accountid=31553>.
- Simonyan, Renald. "The History of the Formation of the Russian Diaspora in the Baltic States." *Filosifija Sociologija* 24, no. 4: 161–70. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/1519053981?accountid=31553>.
- Søreide, Ine E. "NATO and the North Atlantic: Revitalizing Collective Defense and the Maritime Domain." *Prism: A Journal of the Center for Complex Operations* 6, no. 2: 48–57. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/1833262848?accountid=31553>.
- Staack, Michael. "Coping with Russia: Past Failures, Future Prospects, and Implications for the Baltic Sea Region." *Danish Foreign Policy Yearbook* (2018): 46–77. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/2130710118?accountid=31553>. (Accessed.
- Sukhankin, Sergey. "From 'Bridge of Cooperation' to A2/AD 'Bubble': the Dangerous Transformation of Kaliningrad Oblast." *Journal of Slavic Military Studies* 31, no. 1: 15–36. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/2001038215?accountid=31553>.
- The Graziadio School. "The war in Iraq has deeply divided the US and the EU." Accessed March 23, 2021. <https://core.ac.uk/download/pdf/268107073.pdf>.
- Vaïsse, M., and C. Sebag. "France and NATO: A History." *Politique étrangère* Hors série, no. 5 (2009): 139–50. <https://doi.org/10.3917/pe.hs3.0139>.
- Valasek, Tomas. "Europe and the Asia Pivot." *International Herald Tribune*. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/1115155897?accountid=31553>.
- Valenta, Jiri, and Leni F. Valenta. "Why Putin Wants Syria." *Middle East Quarterly* 23, no. 2: 1–16. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/1820551553?accountid=31553>.
- Valentin Naumescu. "The Clash of Discourses Regarding Relations with Russia: New Fault Lines in the European Union?" *Romanian Journal of European Affairs* 17, no. 2 (2017): 72–88.

https://www.researchgate.net/publication/321889846_The_Clash_of_Discourses_Regarding_Relations_with_Russia_New_Fault_Lines_in_the_European_Union.

Vasilevich, Hanna. "National Minorities and Diasporas in Lithuania." *Central European Journal of International & Security Studies* 4, no. 2: 93–103. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/2138331673?accountid=31553>.

Veebel, Viljar, and Illimar Ploom. "The Deterrence Credibility of NATO and the Readiness of the Baltic States to Employ the Deterrence Instruments." *Lithuanian Annual Strategic Review* 16, no. 1 (2018): 171–200. <https://doi.org/10.2478/lasr-2018-0007>https://www.researchgate.net/publication/330315297_The_Deterrence_Credibility_of_NATO_and_the_Readiness_of_the_Baltic_States_to_Employ_the_Deterrence_Instruments.

Veljanovska, Katerina. "The Changing Nature of Security in Europe: the Triangle Between Russia's New Foreign Policy, the CSDP and NATO." *Romanian Journal of European Affairs* 15, no. 3: 51–65. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/docview/1713970307?accountid=31553>.

Wack, P. "Scenarios: Uncharted Waters Ahead." *Harvard Business Review* 63, no. 5: 73–89.

Wack, P., and Scenarios. "Shooting the Rapids." *Harvard Business Review* 63, no. 6: 139–50.

Wellman, Jacob. "Risky Business: the Long Term Impacts of the Obama Administration's Pacific Pivot." *Journal of Strategic Security* 6, 3 Suppl: 407–14.

Zagorski, Andrei. "Tactical Nuclear Weapons." *Security and Human Rights* 22, no. 4 (2011): 399–409.

<https://doi.org/10.1163/187502311798859600>https://www.researchgate.net/publication/275441301_Tactical_Nuclear_Weapons.

Zapfe, Martin. "Deterrence from the Ground Up: Understanding NATO's Enhanced Forward Presence". *Survival* 59, 3rd (2017): 147–60.

<https://www.tandfonline.com/action/showCitFormats?doi=10.1080%2F00396338.2017.1325604>.

News Agency Report

An Open Letter to the Obama Administration from Central and Eastern Europe. RFRL: RFRL, 2009. Accessed March 23, 2021.

https://www.rferl.org/a/An_Open_Letter_To_The_Obama_Administration_From_Central_And_Eastern_Europe/1778449.html.

Newspaper Article

“Text of Kissinger’s Speech at A.P. Meeting Here on U.S. Relations With Europe.” *The New York Times*, April 24, 1973, 14.

“Talking Security.” *York Times (Online)*, New York: *New York Times Company.*, April 20, 2005. Accessed March 23, 2021. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/centralalumni/docview/2227517638/B82E0BDED4CC4F4CPQ/7?accountid=31553>.

“From NATO Critic To Defender, Trump Calls Macron’s Comments 'Nasty'.” *NPR*, March 12, 2019. Accessed March 23, 2021. <https://www.npr.org/2019/12/03/784364028/from-nato-critic-to-defender-trump-calls-macron-comments-nasty?t=1616500150908>.

AFP. “Trump launches NATO meet with attack on nasty France.” *Business Standard*, March 12, 2019. Accessed March 23, 2021. https://www.business-standard.com/article/pti-stories/trump-launches-nato-meet-with-attack-on-nasty-france-119120300905_1.html.

Barnes, E., Julian. “American to Lead NATO Intelligence as Iraq-War-Era Concerns About U.S. Linger.” *The New York Times*, July 18, 2019. Accessed March 23, 2021. <https://www.nytimes.com/2019/07/18/us/politics/nato-intelligence.html>.

Dempsey, Judy. “Senator Urges Use of NATO Defence Clause for Energy - Europe - International Herald Tribune.” *New York Times Company*, November 28, 2006. Accessed October 22, 2019. <https://search-proquest-com.gcmc.idm.oclc.org/centralalumni/docview/2224292793/246D9C7E98B94981PQ/2?accountid=31553>.

Grosse, Tomasz G. “The French Vision of Europe’s Future.” *The Warsaw Institute Review*, May 19, 2020. Accessed March 23, 2021. <https://warsawinstitute.review/issue-2020/the-french-vision-of-europes-future/>.

Lauras, Didier. “From diplomatic disagreements to outright insults, no love lost between Macron and Erdogan.” *CTV News*, October 26, 2020. Accessed March 23, 2021. <https://www.ctvnews.ca/world/from-diplomatic-disagreements-to-outright-insults-no-love-lost-between-macron-and-erdogan-1.5161482?cache=wpwecmoua%3FclipId%3D68597>.

MacFarquhar, Neil. “Outrage Grows as Russia Grants Passports in Ukraine’s Breakaway Regions.” *New York Times*, April 25, 2019. <https://www.nytimes.com/2019/04/25/world/europe/russia-citizenship-ukraine.html>,

Maze-Sencier, Philippe. “After declaring NATO "brain-dead" has President Macron brought Europe any closer to strategic autonomy?” *Institut Montaigne*, December 12, 2019.

- Accessed March 23, 2021. <https://www.institutmontaigne.org/en/blog/after-declaring-nato-brain-dead-has-president-macron-brought-europe-any-closer-strategic-autonomy>.
- Momtaz, Rym, and Andrew Gray. "Macron stands by NATO 'brain death' remarks but tries to reassure allies." *POLITICO*, November 28, 2019. Accessed March 23, 2021. <https://www.politico.eu/article/emmanuel-macron-my-brain-death-diagnosis-gave-nato-a-wake-up-call/>.
- Olearchyk, Roman. "Ukraine Ports Feel Squeeze from Tensions with Russia." *Financial Times*, December 4, 2018. Accessed September 22, 2019. <https://www.ft.com/content/64c24c3c-f6f6-11e8-af46-2022a0b02a6c>.
- Wemer, David. "Brain-dead" or not "brain-dead"? That is not the question." *Atlantic Council*, December 11, 2019. Accessed March 23, 2021. <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/brain-dead-or-not-brain-dead-that-is-not-the-question/>.

Report or Gray Literature

- Alexander R. Vershbow, and Philip M. Breedlove. "Permanent Deterrence: Enhancements to the US Military Presence in North Central Europe." Scowcroft Center for Strategy and Security, 2019. Last modified 2019. Accessed May 4, 2021. <https://www.atlanticcouncil.org/wp-content/uploads/2020/04/Permanent-Deterrence.pdf>.
- Anghel, Suzana E., Beatrix Immenkamp, Elena Lazarou, Jérôme Leon Saulnier, and Alex Benjamin Wilson. "On the path to 'strategic autonomy: The EU in an evolving geopolitical environment." PE 652.096, 2020. Last modified September 2020. Accessed May 4, 2021. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/652096/EPRS_STU\(2020\)652096_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/652096/EPRS_STU(2020)652096_EN.pdf).
- Belkin, Paul, Derek E. Mix, and Steven Woehrel. "NATO: Response to the Crisis in Ukraine and Security Concerns in Central and Eastern Europe". Congressional Research Service, 2014. CRS Report. Last modified 2014. <https://fas.org/sgp/crs/row/R43478.pdf>.
- Binnendijk, Anika & Priebe, Miranda. "An Attack Against Them All? Drivers of Decisions to Contribute to NATO Collective Defense." RAND Corporation, 2019. Last modified 2019. Accessed March 23, 2021. https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR2900/RR2964/RAND_RR2964.pdf.
- Frederick, Bryan, Matthew Povlock, Stephen Watts, Miranda Priebe, and Edward Geist. "Assessing Russian Reactions to U.S. and NATO Posture Enhancements." RAND

- Corporation, 2017. Last modified 2017. Accessed March 23, 2021.
https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR1879.html.
- Frederick, Bryan A. "Assessing Russian Reactions to U.S. and NATO Posture Enhancements." Research report.
www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR1800/RR1879/RAND_RR18.
- Gordon, Philip H. "The Crisis in the Alliance." Brookings, 2003. Last modified February 24, 2003. Accessed March 23, 2021. <https://www.brookings.edu/research/the-crisis-in-the-alliance/>.
- Immenkamp, Beatrix. "The End of the INF Treaty? a Pillar of European Security Architecture at Risk." Briefing, no. 4, European Parliamentary Research Service, February. Last modified February.
[https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI\(2019\)633175](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI(2019)633175).
- "IMF Data." International Monetary Fund, 2014. Last modified 2014.
<http://www.imf.org/en/Data>.
- Lübckemeier, Eckhard. "Standing on Our Own Feet?: Opportunities and Risks of European Self-Defence." SWP Research Paper, Stiftung Wissenschaft Und Politik, 2021. Last modified 2021. Accessed March 23, 2021.
<https://doi.org/10.18449/2021RP01>https://www.swp-berlin.org/fileadmin/contents/products/research_papers/2021RP01_EuropeanSelfDefence.pdf.
- Marten, Kimberly Z. "Reducing tensions between Russia and NATO." Council special report, Center for Preventive Action and Council on Foreign Relations, 2017. Last modified 2017. Accessed December 22, 2019. <https://www.cfr.org/report/reducing-tensions-between-russia-and-nato>.
- Mazarr, Michael J. "Mastering the Gray Zone. Understanding a Changing Era of Conflict. Carlisle Barracks (Advancing Strategic Thought Series." Advancing Strategic Thought Series, 2018. Last modified 2018. Accessed October 12, 2019.
<https://www.jstor.org/stable/resrep12018>,
- NATO Public Diplomacy Division. "NATO Countries, Defence Expenditure (2012-2019)." N.A.T.O.
https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2019_06/20190625_PR2019-069-EN.pdf.

- North Atlantic Treaty Organization. "NATO 2030: United for a new era: analysis and recommendations of the Reflection Group Appointed by the NATO Secretary-General." 2020. Last modified 2020. Accessed December 20, 2020.
https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2020/12/pdf/201201-Reflection-Group-Final-Report-Uni.pdf.
- "Charter of Paris for a New Europe." Organization for Security and Co-operation in Europe, 1990. Last modified November 21, 1990. Accessed March 23, 2021.
<https://www.osce.org/mc/39516?download=true>.
- Pezard, Stephanie, Andrew Radin, Thomas Szayna, and F. Larrabee. "European Relations with Russia: Threat Perceptions, Responses, and Strategies in the Wake of the Ukrainian Crisis." 2017. Last modified 2017.
<https://doi.org/10.7249/RR1579>https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR1500/RR1579/RAND_RR157 (Accessed in 20/04/2019).
- Schlapak, David A., and Michael Johnson. "Reinforcing Deterrence on NATO's Eastern Flank: Wargaming the Defense of the Baltics." Rand Cooperation, 2016. Research Report. Last modified 2016. https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR1253.html.
- Stoicescu, Kalev, and Pauli Järvenpää. "Contemporary Deterrence: Insights and Lessons from Enhanced Forward Presence, International Centre for Defence and Security, Tallinn." 2019. Last modified 2019. https://icds.ee/wp-content/uploads/2019/01/ICDS_Report_Contemporary_Deterrence_Stoicescu_J%C3%A4rvenp%C3%A4_January_2019.pdf.
- "Towards a NATO-Russia Basic Understanding: Task Force Position Paper: Task Force Position Paper." Task Force on Cooperation in Greater Europe, 2018. Last modified 2018. Accessed 11/03/219. <https://www.europeanleadershipnetwork.org/wp-content/uploads/2018/07/Task-Force-Paper-ENG-Final.pdf>.
- Zapfe, Rainer L. Glatz / Martin. "NATO Defence Planning Between Wales and Warsaw: Defence Policy Challenges Reinsurance Against Russia." SWP Comments, no. 5, German Institute for International and Security Affairs, 2016. Last modified January 2016. Accessed March 22, 2019.
https://www.ssoar.info/ssoar/bitstream/handle/document/45971/ssoar-2016-zapfe_et_al-NATO_defence_planning_between_Wales.pdf?sequence=1&isAllowed=y&lnkname=ssoar-2016-zapfe_et_al-NATO_defence_planning_between_Wales.pdf.

Thesis

Hart, Kareen, M. A. "Subversive Diplomatic Surprise: the Inevitable Unexpected." M. Phil. School of Advanced Air and Space Studies, School of Advanced Air and Space Studies, Air University, 2018. Accessed October 12, 2019.

<https://www.worldcat.org/title/subversive-diplomatic-surprise-the-inevitable-unexpected/oclc/1089837903>.

Oancea, Lucian. "Romania and the New Cold War Security Challenges." Master of Art and Science, U.S. Army Command and General Staff College, 2017. Accessed May 4, 2021.